

CAPITAL

Publicație bilingvă a Comisiei Naționale a Pieței Financiare

Decizii
ale Comisiei Naționale
a Pieței Financiare

2

Republica Moldova
strângă tot mai strâns
cureaua

3

Monitor al pieței financiare
<http://www.capital.market.md> Nr.41 (611)

Miercuri, 21 octombrie 2015

Pret: 5 lei

Moldova va digitaliza
sistemul de evidență
a angajaților

4

UE va ajuta Moldova la implementarea Acordului de asociere

Uniunea Europeană va acorda asistență în implementarea de către Moldova a Acordului de Asociere prin consultații ale specialiștilor de nivel înalt din rândurile experților statelor-membre ale UE și prin programe de asistență tehnică și twinning.

Despre aceasta s-a discutat la ședința de la Chișinău a Comitetului de asociere RM-UE.

Potrivit agenției "INFOTAG", cu referire la Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, ședința a fost co-prezidată de viceprim-ministrul, ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Natalia Gherman, și directorul executiv pentru Europa și Asia Centrală din cadrul Serviciului European pentru Acțiune Externă, Gunnar Wiegand.

Ministra și reprezentanții instituțiilor naționale au prezentat ultimele evoluții pe marginea unui spectru larg de subiecte, precum dialogul politic și reformele, justiția, libertatea și securitatea, cooperarea economică și sectorială.

Conform comunicatului, au

fost menționate rezultate vizibile, inclusiv în transpunerea legislației UE, dar și dezvoltarea dialogului în domeniul politicii externe și de securitate, precum și a celui sectorial și în sfera comercială.

În urma discuțiilor, s-a decis asupra priorităților pentru perioada imediat următoare,

pe primul loc aflându-se reforma justiției. Ca răspuns la inițiativa părții moldovenești de a avea o evaluare cuprinzătoare a implementării Strategiei Naționale de Reformare a Sectorului Justiției 2011-2015, UE a confirmat organizarea vizitei la Chișinău a unei misiuni de experți

europei până la sfârșitul lunii noiembrie.

Discuțiile pe componenta DCFTA vor continua în perioada 22-23 octombrie, în cadrul vizitei comisarului european pentru comerț, Cecilia Malmstrom, și a reuniunii Comitetului de Asociere în configurația Comerț.

În atenția participanților profesioniști la piața financiară nebancară și persoanelor interesate!

Pe site-ul ziarului Capital Market a fost lansată o nouă opțiune pentru a vă ajuta să găsiți informațiile publicate de către emitenți (rapoarte anuale, anunțuri). În acest sens, în categoria "Anunțuri" (meniul de sus al site-ului) a fost plasat un filtru suplimentar. Astfel, introducând denumirea organizației, vizitatorul site-ului obține lista edițiilor ziarului în care au fost publicate informațiile emitențului dat. Accesând link-ul – va apărea numărul paginii și tipul informației publicate (raport anual, anunț).

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul
Capital Market în toate oficile
"Poșta Moldovei" din țară sau
la distributorii noștri:
Moldpresa (022) 222221
Press Inform-Curier (022) 237187
Ediții Periodice (022) 233740

CAPITAL Market

ÎN ATENȚIA
SOCIETĂȚILOR
PE ACȚIUNII!

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:
ziarulcm@gmail.com
tel.: 022 22-12-87;
fax: 022 22-05-03

CAPITAL Market

Împreună
în lumea
finanțelor

Sectia de marketing
Tel.: +373 69 821216

În atenția
participanților
profesioniști!

În Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 213-222 art. 1402 din 14.08.2015 a fost publicată Hotărârea CNPF cu privire la aprobată Regulamentul cu privire la mecanismul oficial de stocare a informațiilor. Textul integral al Regulamentului este plasat pe site-ul ziarului – www.capital.market.md

HOTĂRÎRE cu privire la rezultatele controlului complex privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. "CREDITE-HĂDĂRĂUȚI"

Nr. 52/4 din 24.09.2015 (în vigoare 02.10.2015)

Monitorul Oficial al R. Moldova

nr. 267-273 art. 1839 din 02.10.2015

* * *

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) nr. 31/1-O din 11.06.2015 și Ordinului vicepreședintelui CNPF nr. 51 din 12.06.2015, a fost efectuat controlul complex privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. "CREDITE-HĂDĂRĂUȚI" (satul Hădărăuți, raionul Ocnița, IDNO 1002604000638), pentru perioada de activitate 01.07.2012-30.06.2015, ce detine licență de categoria B seria CNPF nr. 000209, eliberată la data de 28.05.2009, în cadrul căruia s-au constatat următoarele.

Conform raportelor specializate, A.E.Î. "CREDITE-HĂDĂRĂUȚI" (în continuare – asociația) a înregistrat următorii indicatori de bază caracteristici activității asociațiilor de economii și împrumut, care se prezintă în tabelul ce urmează.

Din datele tabelului se relevă diminuarea nesemnificativă a unor indicatori înregistrați, în special a împrumuturilor acordate cu circa 0,8 la sută, ponderea cărora în total active constituie 91,49 la sută. Totodată, majorarea depunerilor de economii de circa 29,1 la sută, concomitent cu diminuarea creditelor bancare și împrumuturilor primite, permite asigurarea cererilor beneficiarilor de împrumuturi din contul acestora.

Directorul executiv al asociației nu a asigurat în perioadele 30.06.2013 – 31.10.2013, 31.12.2013 – 31.01.2014, 31.03.2014 – 31.05.2014, 31.07.2014 – 31.08.2014 și la situația din 30.06.2015 respectarea cerințelor pct. 12 din Normele de prudentă financiară a asociațiilor de economii și împrumut, aprobată prin Hotărârea CNPF nr. 17/8 din 30.04.2008 (în continuare – Normele de prudentă financiară), privind plasarea și menținerea rezervei instituționale de minimum 4 la sută din active în conturi bancare de depozit la termen și/sau în valori mobiliare de stat. În perioada 31.07.2013-31.08.2013 și la situațiile din 31.01.2014, 30.11.2014 și 31.01.2015 investițiile asociației în Fondul de lichiditate au constituit mai puțin de 10 la sută din valoarea totală a depunerilor de economii, fiind astfel încălcate cerințele art. 9 alin. (2) lit. c), art. 35 din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007 (în continuare – Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007) și pct. 8 din Regulamentul privind fondul de lichiditate al asociațiilor de economii și împrumut, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 13/11 din 01.04.2010 (în vigoare pînă la data de 01.05.2015), conform cărora asociația care detine licență de categoria B este obligată să mențină investiții în Fondul de lichiditate în mărimea minimă calculată conform pct. 13 din Normele de prudentă financiară. Contra cerințelor pct. 7 din Normele de prudentă financiară, în perioada 31.07.2012-31.03.2013 și la situația din 31.12.2013 valoarea totală a cotelor de membri ale asociației a depășit limita de 20 la sută din rezerva instituțională. Suma celor mai mari 10 împrumuturi acordate membrilor la situația din 31.03.2013 a depășit limita de 25 la sută din portofoliul total de împrumuturi al asociației, fiind astfel încălcate cerințele pct. 24 din Normele de prudentă financiară.

Contra prevederilor pct. 38 din Normele de prudentă financiară și art. 29 pct. 3 lit. b) din Statut, consiliul asociației a adoptat 3 decizii privind încheierea tranzacțiilor cu 2 membri ai consiliului și cu o persoană afiliată unui membru al consiliului, membrii respective fiind prezenți în cadrul ședințelor pe parcursul discutării și adoptării deciziilor referitoare la acordarea împrumuturilor.

Un membru al consiliului, ales la adunarea generală a membrilor asociației din 18.02.2012, nu s-a confor-

mat cerințelor stabilite la art. 12 alin. (2) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, pct. 5 și pct. 9 din Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii asociațiilor de economii și împrumut, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 63/6 din 25.12.2007, exercitându-și atribuțiile pînă în prezent fără confirmarea în funcție de către CNPF.

Contra cerințelor art. 9 alin. (2) lit. b), art. 44 alin. (1) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007 și art. 29 alin. (6) din Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007, raportul specializat al asociației la situația din 30.06.2015 nu reflectă imaginea reală și fidelă a elementelor contabile ale asociației. Ca rezultat al nerespectării cerințelor pct. 27 și pct. 28 din Normele de prudentă financiară privind clasificarea împrumuturilor și dobînzilor aferente în categoriile "standarde" – "dubioase", asociația nu a constituit corect provizioane pentru acoperirea pierderilor din împrumuturi în mărime de circa 39,5 mii lei, astfel rezultatul financiar al asociației din perioada respectivă a fost majorat nejustificat.

Nefiind respectate cerințele art. 5 alin. (1) lit. b), art. 7 alin. (1) din Legea nr. 190-XVI din 26.07.2007 "Cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului" și pct. 13 alin. (2) din Regulamentul privind măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancară, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/14 din 21.10.2011, directorul executiv al asociației nu a asigurat ținerea registrului persoanelor fizice și juridice identificate și nu a aplicat măsuri de identificare a persoanelor fizice sau juridice, precum și a beneficiarului efectiv, la efectuarea tranzacțiilor ocazionale în valoare de cel puțin 50 mii de lei, precum și la efectuarea tranzacțiilor electronice în valoare de cel puțin 15 mii de lei, indiferent de faptul că tranzacția se efectuează printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni.

Reiesind din cele expuse, în temeiul art. 1, art. 3, art. 4, art. 8 lit. b) și lit. f), art. 9 alin. (1) lit. d) și lit. j), art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 "Privind Comisia Națională a Pieței Financiare", art. 9 alin. (2) lit. b) și lit. e), art. 46 alin. (1), alin. (2) și alin. (5), art. 49 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, Normelor de prudentă financiară, Comisia Națională a Pieței Financiare

HOTĂRÂSTE:

1. Se inițiază procedura de tragere la răspundere contravențională a directorului executiv al A.E.Î. "CREDITE-HĂDĂRĂUȚI" conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

2. Se prescrie administratorilor A.E.Î. "CREDITE-HĂDĂRĂUȚI" întreprinderea măsurilor de rigoare în vederea înlăturării încălcărilor constatate în urma controlului și respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative.

3. Se ia act de conformarea A.E.Î. "CREDITE-HĂDĂRĂUȚI" la situația din 31.08.2015 cerințelor pct. 12 din Normele de prudentă financiară.

4. A.E.Î. "CREDITE-HĂDĂRĂUȚI" va prezenta lunar Comisiei Naționale a Pieței Financiare rapoarte cu privire la măsurile întreprinse în vederea executării pct. 2, cu anexarea copiilor documentelor justificative.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

6. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

VICEPRESIDENTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE
Iurie FILIP

Nr. 52/4.

Chișinău, 24 septembrie 2015.

(mii lei)

Nr.	Indicatorii	30.06.2014	30.06.2015	2015 față de 2014 (-, +)	2015 față de 2014 (%)
1.	Împrumuturi acordate	1947,3	1932,1	-15,2	99,2
2.	Provizioane pentru pierderi din împrumuturi	-19,5	-19,3	-0,2	99,0
3.	Total active	2110,7	2111,9	+1,2	100,1
4.	Depuneri de economii	502,6	649,1	+146,5	129,1
5.	Credite bancare și împrumuturi primite	1246,0	1021,3	-244,7	82,0
6.	Profit net	53,0	44,5	-8,5	84,0

Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

La 15 octombrie 2015 a avut loc ședința ordinată a Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Consiliul de administrație a acceptat înregistrarea în Registrul de stat al valorilor mobiliare a valorilor mobiliare plasate conform dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni ale Companiei de asigurări "DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP" SA în sumă de 7667406 lei în număr de 283978 de acțiuni ordinare nominative cu VN de 27 lei din contul mijloacelor bănești.

Totodată, Consiliul de administrație a avizat înregistrarea de stat a modificărilor operate în documentele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice ale Companiei de Asigurări „DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” SA privind majorarea capitalului social de la 43026849 lei până la 50694255 lei prin emisiune suplimentară de acțiuni în valoare de 10953031 lei, dintre care suma de 7667406 lei a fost achitată în contul capitalului social, iar cuantumul de 3285625 lei – ca venit (capital adițional).

În cadrul ședinței s-a acceptat modificarea înscrerii protocolare nr. 54/1 din 09.10.2015 „Cu privire la eliberarea acordului prealabil CIA „ASITO” SA”.

Urmare a examinării cererilor prezentate, Consiliul de administrație a avizat înregistrarea de stat a modificărilor operate în datele Companiei de Asigurări „GALAS” SA și „MOLDASIG” SA înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice privind desemnarea directorului general și, respectiv, schimbarea directorilor reprezentanților Comrat și Cahul.

Banca Națională a Moldovei a retras licențele celor trei bănci problematice

Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei (BNM) a retras licențele de activitate financiară a BC Banca de Economii SA, BC Banca Socială SA și BC Unibank SA din cauza insolvabilității acestora și altor încălcări a prevederilor legislației în vigoare, inițiuind procesul de lichidare silită a acestor bănci.

Potrivit agenției "INFOTAG", cu referire la comunicatul BNM, lichidator al Băncii de Economii a fost desemnat Grigore Olaru, la Banca Socială – Serghei Berghie și la Unibank – Ruslan Grate. Toți trei sunt reprezentanți ai BNM.

Banca Națională și lichidatorii vor continua să colaboreze activ cu organele de drept din Republica Moldova în cadrul anchetelor în desfășurare, precum și cu reprezentanții consorțiului Kroll și Steptoe& Johnson LLP pentru identificarea organizatorilor și beneficiarii finali ai tranzacțiilor dubioase și pentru recuperarea activelor delapidate de la cele trei bănci.

Banca Națională a anunțat că procesul de transferare a depozitelor la vedere și la termen ale persoanelor fizice și juridice de la Banca de Economii SA, BC Banca Socială SA și BC Unibank SA, la alte bănci s-a încheiat. Începând cu 19 octombrie, deponenții celor trei bănci au acces la mijloacele lor bănești, la băncile care au preluat depozitele respective, în condițiile contractelor existente.

Informația cu privire la băncile care au preluat depozitele este disponibilă pe pagina oficială a BNM și la subdiviziunile băncilor în lichidare.

INFOTAG

Polițele de asigurare Carte Verde vor putea fi emise numai de companiile care au experiență în domeniul asigurărilor auto obligatorii interne

Guvernul a dat aviz pozitiv la o inițiativă legislativă în acest sens. Amendamentele prevăd că vânzarea polițelor de asigurare Carte Verde poate fi efectuată numai de companiile cu experiență de cel puțin 3 ani de activitate în sistemul asigurărilor interne. Excepție sunt cazurile în care 51 la sută și mai mult din acțiunile societății de asigurare aparțin unei persoane sau unui grup de persoane, dintre care fiecare are rating de agenție specializată internațională.

În linii mari, Guvernul este de acord cu aceste modificări, dar precizează oportunitatea de a desfășura o analiză privind aplicarea noilor cerințe față de ratingurile agenților internaționale specializate, metodele de selecțare a acestora, dar și stabilirea nivelului minim acceptat al ratingului.

Este de menționat că inițiativa legislativă este orientată spre implementarea măsurilor de asigurare a stabilității pe piața de asigurări Carte Verde pe care țara este obligată să le implementeze pentru evitarea eliminării din sistemul internațional Carte Verde.

InfoMarket

Republika Moldova strâng tot mai strâns cureaua

Republika Moldova strâng tot mai strâns cureaua: regimul de austereitate rupe din cheltuielile pentru drumuri, din gazoductul Ungheni-Chișinău, se reduc chiar și cheltuielile curente și de personal.

Guvernul a aprobat săptămâna trecută inevitabilă rectificare bugetară, mai bine zis, reducerea veniturilor cu 3,9 la sută și a cheltuielilor cu 4,6 la sută. Potrivit proiectului de rectificare, avizat înainte de a fi trimis în Parlament, veniturile bugetului de stat urmează a fi diminuate cu 1 miliard 186 milioane de lei, iar cheltuielile – cu 1,5 miliarde de lei.

Veniturile și cheltuielile au fost reduse ca urmare a „evoluțiilor macroeconomice recente și programele până la finele anului, a înghețării temporare de către partenerii de dezvoltare a suportului bugetar extern, suplimentării ajutorului social și a ajutorului pentru perioada rece a anului în legătură cu majorarea tarifelor la energia electrică și gazele naturale”, a explicat Anatol Arapu, ministrul Finanțelor. Revizuirea a fost dictată și de reducerea masivă a crizei din sectorul bancar și politiciei monetare restrictive.

MINISTERUL ECONOMIEI REDUCE ÎN SCĂDERE PROGNOZELE

După o creștere surprinzătoare cu 3,6 la sută a Produsului Intern Brut, raportată de Biroul Național de Statistică, pentru primul semestru, recenta estimare în scădere a evoluției economiei per totalul anului pare, la prima vedere, la fel de neașteptată.

Ministerul Economiei anticipează o contractare a economiei moldovenești cu 2 la sută, în anul 2015, față de minus 1 la sută, cât anticipă în aprilie curent. Dacă, însă, cîtim mai atent statisticile oficiale, care arată o reducere a ritmului de creștere de la 4,8 la sută în primul trimestru la 2,5 la sută în trimestrul doi și mai luăm în considerare prognoza recentă a Băncii Mondiale care arată o contractare de 6 la sută în semestrul doi, estimările ministeriale sunt mai mult decât realiste.

Un impact considerabil asupra încasărilor bugetare îl va avea reducerea importurilor cu mult peste valoarea prognosată la elaborarea bugetului. Se așteaptă o descreștere a importurilor cu 23 la sută, față de 15 la sută cât s-a luat în calcul la elaborarea bugetului, ca urmare vor fi ratate venituri în sumă de 1 miliard 578 milioane de lei.

Cum vor evolua alți indicatori?

– Se estimează o rată anuală a inflației pe sfârșit de an de 13,5 la sută, față de 7,6 la sută cât se prognoza anterior.

– Exporturile vor scădea cu 17 la sută, iar importurile – cu 23 la sută, comparativ cu 10 și 15 la sută cât se anticipă anterior.

– După o secetă profundă care a compromis recolta, se prefigurează o scădere cu 12 la sută în agricultură, față de creșterea de 1 la sută la care anterior se așteptau experții.

– Industria va înregistra un avans de 4,5 la sută.

– Investițiile în active materiale se vor reduce cu 5 la sută față de anul precedent, față de 2 la sută cât se prognoza anterior.

Ceea ce va rămâne la același nivel este cursul de schimb pe sfârșit de an de 20,5 lei pentru un dolar SUA.

Înrăutățirea situației economice nu a fost, însă, unicul motiv pentru a scădea veniturile și cheltuielile. Cu

578 milioane de lei se reduc veniturile la buget ca urmare a suspendării temporare a suportului bugetar al Uniunii Europene. Doar după ce Republica Moldova va semna un acord de creditare cu FMI, va fi dezghețat și suportul bugetar de 45 de milioane de dolari din partea Băncii Mondiale. Din banii promisi de această instituție financiară au mai fost ratate 9 milioane de dolari, fonduri destinate pentru modernizarea școlilor de circumscripție, modernizarea sistemului de sănătate, pentru consolidarea eficienței rețelei de asistență socială și pentru agricultură.

VENITURI DIN TVA, CU PESTE 1,2 MILIARDE LEI MAI MICI

Cea mai mare reducere a veniturilor se așteaptă la taxa pe valoarea adăugată la mărfurile importate, cu 1 miliard 235,9 milioane de lei.

Veniturile din granturi externe pentru susținerea bugetului se preconizează să se reducă cu 578,9 milioane de lei. Nu vom primi nici cele 12,75 milioane de euro de la Uniunea Europeană, pentru că în acest an nu a avut misiunea de evaluare a progresului atins, astfel, chiar și în cazul deblocării finanțării, acesta e puțin probabil că va fi debursat până la finele anului curent.

Au întârziat lucrările de construcție a gazoductului Ungheni-Chișinău, astfel vor fi ratate în acest an 10 milioane de euro de la UE și 3,65 milioane de euro din partea României.

Ministerul Finanțelor se așteaptă la o diminuare a accizelor la autoturisme cu 255,3 milioane de lei, urmărind o reducere a importurilor autoturismelor.

Pe de altă parte, de la vânzarea licențelor în domeniul comunicațiilor electronice se estimează o creștere a veniturilor cu 440,0 milioane de lei, iar impozitul pe venit de la persoanele fizice și juridice va aduce încasări cu 202,0 milioane de lei mai mari.

La fel, amenziile și sancțiunile se vor ridica la 183,4 milioane de lei.

Și pe alte domenii se așteaptă să fie incasate venituri suplimentare, deși mult mai mici decât cele enumerate mai sus.

CE CHELTUIELI VA TĂIA GUVERNUL?

Încă la sfârșitul verii, Ministerul Finanțelor a anunțat regim de austereitate, după ce a devenit clar că Acordul cu Fondul Monetar Internațional se amână pe o perioadă nedeterminată, iar suportul bugetar de 45 milioane de dolari SUA de la Banca Mondială și cel de 40 milioane euro de la Uniunea Europeană va fi înghețat.

Datele pe nouă luni vin să demonstreze că am strâns puternic cureaua în această perioadă. Cheltuielile bugetului de stat pe toate componentele au fost executate la nivel de 61,0 la sută din prevederile anuale, deși,

comparativ cu anul precedent, sunt în creștere.

Dar cum iarna nu-i ca vara, aşa și 2015 nu-i ca 2014. Iar Ministerul Finanțelor mai propune să fie tăiate unele cheltuieli. Ministerul propune, iar Guvernul este de acord cu aceste propunerii. Așadar, ce cheltuieli va tăia Guvernul?

Ne vom referi doar la cele mai importante. Cheltuielile curente de la buget se propune să fie reduse cu 532,4 milioane de lei. Ce ar însemna aceste reduceri? În primul rând, în urma revizuirii de către autoritățile publice centrale a cheltuielilor de personal și ajustării limitelor de cheltuieli de personal la necesitățile reale, acestea se reduc cu 91,3 milioane de lei. Cheltuielile pentru mărfuri și servicii se diminuează cu 288,1 milioane de lei. Adică mărfuri și servicii necesare, dar care, în condiții de criză, devin un lux.

Pentru achitarea dobânzilor aferente datoriei de stat, cheltuielile se micșorează cu 196,0 milioane de lei.

Dar cheltuielile capitale vor fi acelea care vor fi „decapitate”. În contextul insuficienței de resurse pentru asigurarea finanțării cheltuielilor curente prioritare și asigurării nivelului adecvat de prestare a serviciilor publice, o parte din cheltuielile capitale se redistribuie pentru asigurarea funcționării instituțiilor publice, noțează Ministerul Finanțelor.

În fine, cheltuielile capitale se vor reduce cu peste 1 miliard de lei. Fondul rutier va primi cu 485,0 milioane de lei mai puțin decât conta să obțină. Din cauza extinderii termenului de implementare a proiectului de construcție a gazoductului Ungheni-Chișinău, vor fi tăiate din buget 300 milioane de lei. Alte 130,9 milioane de lei reprezintă cheltuielile care urmău a fi acoperite din contul grantului pentru reformă a sectorului justiției. Si Fondul de Eficiență Energetică va fi mai sărac cu 122,7 milioane de lei.

Mai există și alte reduceri, dar considerabil mai mici, cum, de altfel, sunt prevăzute și majorări de cheltuieli.

Experții sunt categorici în aprecieri: „Putem să constatăm, privind modul în care evoluează lucrurile anul acesta, că efectiv nu s-a făcut nici o investiție. Avem un an ratat. Sunt necesități multiple de investiții în infrastructură, în economie, în modernizarea societății. Anul acesta a fost ratat, acest lucru trebuie să intereseze cetățeanul de rând. Faptul că s-au luat bani din fondul rutier, din cel de eficiență energetică, din toată partea investițională a bugetului înseamnă că anul acesta l-am ratat. Nu am avut asistență externă și proiecte finanțate din această asistență. Respectiv, nu am modernizat în nici un fel societatea. Deci, e un an pierdut pentru cetățenii Republicii Moldova”.

Vlad BERCU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Guvernul a aprobat o serie de amendamente la legislație pentru sporirea independenței CNPF și a BNM

Proiectul amendamentelor și completărilor la legile privind Banca Națională a Moldovei (BNM) și a Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) a fost elaborat în scopul îndeplinirii recomandărilor FMI și ale Băncii Mondiale în cadrul programului de ajutor în sectorul finanțier (Financial Sector Assessment Program), dar și pentru eliminarea contradicțiilor dintre legislația națională și normele europene.

Proiectul de amendamente prevede consolidarea independenței BNM și CNPF prin introducerea interdicției la aprobarea, suspendarea, anularea, cenzurarea, amânarea sau stabilire de condiții pentru intrarea în vigoare a documentelor de la BNM și CNPF sau oricare altă influență asupra adoptării de decizii de către aceste instituții din partea oricăror instituții de stat sau părți terțe.

Potrivit documentului, actele normative emise de BNM și CNPF nu vor putea fi supuse expertizei juridice a Ministerului Justiției, ci doar vor fi remise acestuia pentru înregistrarea în Registrul actelor normative. Documentul mai prevede că BNM și CNPF, membrii structurilor de conducere ale acestora, precum și angajații lor nu poartă răspundere administrativă, civilă sau penală pentru îndeplinirea sau neîndeplinirea acțiunilor prevăzute de lege în timpul exercitării mandatului. Excepție pot fi cazurile când instanțele de judecată constată comiterea de către aceste persoane, intenționat sau din imprudență, a oricăror acțiuni ce tin de executarea atribuțiilor legale în urma cărora a fost adus prejudiciu statului, persoanelor terțe sau altor structuri publice.

Banca Națională va fi co-fondator al Depozitarului unic central al Moldovei, dar funcțiile de reglementare, supraveghere și control vor fi împărțite între BNM și CNPF

Acest lucru este prevăzut de amendamentele la Legea privind piața de capital, aprobate de Guvern la ședința sa de săptămâna trecută.

În nota informativă la document se arată că modificările propuse sunt inițiate pentru realizarea programului de suport financiar al Băncii Mondiale care prevede crearea în Moldova a Depozitarului unic central în calitate de singura structură abilită cu dreptul de operații de păstrare a instrumentelor financiare, ținând cont de deținătorilor valorilor mobiliare, subiecți de importanță publică, operațiuni de clearing privind instrumente financiare admise pentru tranzacții pe piață reglementată.

Amendamentele aprobate de Guvern prevăd, în special, abilitarea Băncii Naționale cu drepturile de înființare a Depozitarului unic central cu dreptul deținării până sau la 100% din acțiunile acestuia, dar și efectuarea supravegherii și reglementării activității depozitarului.

În același timp, proiectul de lege prevede că reglementarea, supravegherea și controlul asupra activității Depozitarului unic central vor fi efectuate în comun de CNPF și BNM, ținând cont de atribuțiile fiecărei instituții, prevăzute de legile privind CNPF și BNM. Documentul urmează să fie examinat de Parlament.

InfoMarket

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpress: 67770

Poșta Moldovei: PM21700

EDITOR: CAPITAL MARKET I.S.

Nr. de înregistrare:

1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Președinte: Iurie FILIP,

Elena VASILACHE, Mihai DORUC,

Zoia TULBURE, Nadejda FILIP.

REDACTOR-ŞEF:

Gheorghe TUROREANU

Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR-ŞEF ADJUNCT:

Lilia ALCAZĂ

Tel.: /373 22/ 220-513

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale: ziari.com@gmail.com

TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115

(Colț cu bd. Stefan cel Mare)

CONT BANCAR: 22249111050,

c/c 1003600114204,

BC "Victoriabank", SA, fil. 11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883

În ziua astăzi sunt utilizate stările agenției

«Moldpres» și «InfoMarket»

Articolele marcate cu semnul ☐ reprezintă publicitate.

Orice articol publicat în "Capital Market" reflectă punctul de vedere al semnatului, care nu neapărat coincide

cu cel al redactorului. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia "Edit Tipar" SRL

Moldova va digitaliza sistemul de evidență a angajaților

Carnetele de muncă, în formatul existent, ar putea fi eliminate în câțiva ani din circuit și înlocuite printr-un sistem electronic modern. Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în parteneriat cu Echipa Economică Germană și Camera Americană de Comerț din Moldova au lansat zilele trecute consultări publice privind reforma de modernizare a sistemului de evidență a activității de muncă.

Codul Muncii al Republicii Moldova obligă pe patroni și angajați să mențină un carnet de muncă pe suport de hârtie. În trecut – până la existența sistemului centralizat electronic de evidență – acest document a fost folosit cu scopul evidenței și ca o dovadă a contribuților de asigurare socială și a veniturilor primite, precum și a premiilor. Aceasta, de asemenea, confirmă angajarea oficială detaliată în cîmpul muncii și istoricul educației. În cele din urmă, acesta a servit, împreună cu contractul de muncă, drept dovadă a angajării în cazul în care întreprinderile au fost inspectate de către autoritățile împuñnicite.

Conceptul carnetului de muncă, în formula care există astăzi, reprezintă un procedeu costisitor, neficient și învechit, mai ales în condițiile în care majoritatea funcțiilor inițiale au fost preluate de către alte instrumente. „În afara micșorării rolului acestui document, obligația legală de a menține carnetele de muncă persistă, ducând la o sarcină administrativă considerabilă, precum și la costuri atât pentru patroni, cât și pentru angajați. În același timp, carnetele de muncă sunt predispușe spre falsificare și fac puțin posibil schimbul de informații între organele de stat pertinent. Acestea nu îndeplinesc cerințele de bază ale sistemului modern de evidență a muncii salariaților și de aceea există o necesitate evidentă de a înlocui sistemul vechi de evidență cu cel modern, electronic și centralizat”, crede Jorg Radeke, expertul Echipei Economice Germane (GET Moldova).

PERIOADA DE TRANZIȚIE AR PUTEA DURA

Primul pas al acestui proces constă în elaborarea proiectului aşa-numitei baze de date, iar părțile interesate trebuie să ajungă la o înțelegere privind datele necesare pentru acest sistem electronic nou. Aceasta trebuie să asigure nu doar înlocuirea simplă a carnetelor de muncă de model vechi, dar și să implice funcțiile suplimentare, spre exemplu, schimbul de informații dintre organele de stat.

“În contextul în care existența carnetelor de muncă pe suport de hârtie a generat o serie de probleme și disconfort atât angajatorilor, cât și instituțiilor de stat, în condițiile în care avem o strategie de luptă cu munca la negru, această trecere este una iminentă. Vrem să găsim modalitatea optimă de creare a registrului de evidență a datelor. Avem experiența altor state, avem un sistem electronic de date la Casa Națională de Asigurări Sociale care are tangențe cu aceste aspecte, avem un sistem electronic la Inspectoratul de Stat al Muncii. Acum urmează să identificăm metodologic cea mai bună soluție. Desigur că nu ne așteptăm ca acest sistem să fie elaborat peste noapte și să fie perfect funcțional”, a menționat viceministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Iurie Crăciuneac.

Deocamdată, nu este clar când și în ce mod va începe reforma sistemului de evidență a salariaților din Moldova, însă este examinat un concept de alternativă la sistemul curent, propus de GET Moldova. Se preconizează ca acesta să reducă povara administrativă pentru întreprinderi și angajați, odată ce toate datele vor fi accesate online, iar angajatorii vor trebui să

făcă, cel puțin, două rapoarte obligatorii – la angajare și la eliberarea din funcție a salariatului. În același timp, și angajaților să li se permită să verifice corectitudinea raportelor.

Noua bază de date ar trebui să facă uz de informații existente unde este posibil și, astfel, ar trebui să se integreze ideal cu baza existentă de date menținută de CNAS. Cei de la GET Moldova admit că unele dintre datele necesare deja există și trebuie doar noi interbelări și rapoarte de date, de rând cu modificarea Codului Muncii. „Printre altele, el ar trebui să determine ce fel de date este necesar de introdus din partea patronilor și ce termene limită de aplicat. De asemenea, trebuie să stabilească o perioadă de tranzitie în care sistemul nou de evidență a muncii salariaților va exista paralel cu carnetele de muncă vechi. În cele din urmă, ar fi rezonabil de a digitaliza informația conținută în carnetele de muncă vechi. Acest proces care ar putea dura câțiva ani trebuie să fie determinat, organizat și asigurat cu resurse pentru a acoperi cât mai mulți posibili deținători ai carnetelor de muncă”, explică Ulrike Bechmann, expert GET Moldova.

Viceministrul, Iurie Crăciuneac, a vorbit că perioada de tranzitie este necesară pentru a permite testarea sistemului nou de evidență a muncii salariaților odată ce acesta va fi inițiat. Pe parcursul acestei perioade de tranzitie, carnetele de muncă și noul sistem vor coexista paralel: patronii vor prezenta datele relevante în formă electronică la sistemul nou, totodată păstrând carnetele de muncă vechi pe suport de hârtie. Aceasta este o modalitate de testare a sistemului și dacă inițial vor apărea unele probleme, carnetele de muncă pot fi folosite ca și în trecut. Înțăta ce totul va funcționa bine, obligația legală a patronilor de a menține carnetele de muncă va fi lichidată.

GET Moldova recomandă ca perioada de tranzitie și de testare să dureze în jur de șase luni. Expertii mai spun că dacă Guvernul va decide, de asemenea, să digitalizeze informațiile vechi conținute în carnetele de muncă, Codul Muncii trebuie să conțină perioada în care carnetele de muncă să fie colectate în vederea digitalizării, iar perioada respectivă să dureze aproximativ trei ani, cu posibilitatea de prelungire cu doi ani. Acest lucru înseamnă că pe parcursul acestor trei ani, inspectoratele de muncă trebuie să colecteze și să digitalizeze carnetele de muncă, iar CNAS trebuie să actualizeze baza de date cu privire la asigurările sociale prin adăugarea datelor extrase din documentele respective. După aceasta, carnetele de muncă trebuie să fie întoarse angajaților în termen de jumătate de an.

ANGAJATORII NU MAI VOR CARNETE

În vederea reducerii sarcinii administrative pentru toate părțile interesate, sistemul trebuie să fie economic, transparent și eficient din punct de vedere al costurilor. În același timp, mecanismul introducerii și extragerii datelor trebuie să fie ușor de înțeles.

„Angajații trebuie să aibă posibilitatea

de a controla datele personale și de a acciona într-un timp util, dacă datele sunt incorecte sau lipsesc. În acest fel, datele de prisos vor fi evitate. Aceasta înseamnă că numai informațiile absolut relevante trebuie să fie colectate și păstrate, ca să nu existe discrepanțe dintre diferite surse electronice de date. În sistemul actual nici unul din aceste aspecte nu este abordat”, accentuează Jorg Radeke.

O altă cerință importantă a sistemului electronic de evidență a muncii salariaților este securitatea de date și confidențialitate. Expertii vorbesc că drepturile de acces la date trebuie să fie definite atent, astfel încât doar persoanele și instituțiile autorizate să aibă acces și dreptul de preluare a datelor. Totuși, patronii, spre exemplu, pot doar verifica și schimba informațiile privind relația actuală patron-angajat.

Protejarea împotriva fraudei și abuzului reprezintă cel de-al treilea principiu care trebuie să fie respectat în acest context. Un registru electronic și centralizat al datelor privind angajarea cu drepturile de acces bine determinat facilitează schimbul de informații dintre autoritățile și organele de stat și, astfel, majorează semnificativ şansele de a detecta și urmări discrepanțele în furnizarea de date și tentativele fraudei în timp util. Mai mult ca atât, practica posedării a mai multor exemplare a documentului poate fi exclusă, iar în momentul de față o asemenea protecție nu există.

Potrivit sondajului realizat de GET Moldova, majoritatea managerilor de resurse umane ai companiilor private și instituțiilor de stat s-au pronunțat în favoarea modernizării sistemului de evidență a muncii salariaților și introducerii registrului electronic. În opinia lor, acest fapt ar ajuta la monitorizarea eficientă a contribuților individuale de asigurare socială obligatorie și ar simplifica procesul acordării pensiilor și beneficiilor. Sistemul centralizat ar ajuta la ocolirea discrepanțelor în lucru legat de date și fraudă. În cele din urmă, modernizarea este un pas important spre micșorarea birocrației și costurilor administrative legate de eliberarea și actualizarea carnetelor de muncă.

Cu toate acestea, respondenții menționează posibile riscuri și probleme legate de trecerea la un sistem electronic centralizat nou de evidență. Unii au fost îngrijorați de riscurile legate de insuficiența securității datelor. Respondenții sunt, de asemenea, îngrijorați de faptul că accesul lor la registrul electronic poate fi prea limitat și poate împiedica procesul lor de lucru, iar alții menționează aspectele pozitive ale carnetului de muncă, inclusiv informațiile detaliate despre educația și experiența profesională a angajatului care sunt confirmate prin stampilă și semnatură.

De altfel, problema înlocuirii carnetelor de muncă este discutată în Republica Moldova din 1998 când au fost introduce carnetele de muncă de model “nou”. În 2007 a fost creat un grup de lucru în cadrul Ministerului Justiției în vederea reformării carnetelor de muncă, însă acțiunea nu a avut continuitate.

Lilia PLATON

Companiile de transport vor veni cu propunerile de amendamente la proiectul Codului transporturilor la examinarea acestuia în lectura a două

Potrivit Serviciului de presă al Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, la o înțelegere în acest sens s-a ajuns la ședință specială organizată de Uniunea transportatorilor și drumarilor cu participarea conducerii ministerului de profil. La ședință au fost discutate diferite aspecte ale Strategiei de dezvoltare a sectorului de transporturi din Moldova și a noului Cod al transporturilor.

De asemenea, au fost abordate aspecte legate de distribuirea fondului rutier, însoțirea mărfurilor în regim de expedite, lipsa fondurilor de garantare și confirmare a capacitații de plată. Companiile de transport au menționat costul mare al autorizațiilor pentru tranzitul mărfurilor prin Ucraina, tarifele mari pentru vămuirea transporturilor de mărfuri, taxele exagerate la eliberarea urgentă a certificatelor de înregistrare, au indicat necesitatea anulării licențelor pentru remorci etc.

Ministrul Lurie Chirinciu a solicitat organizațiilor de transport să prezinte propunerile concrete pe marginea temelor abordate, pentru ca acestea să fie discutate ulterior și incluse în proiectul Codului transporturilor la examinarea acestuia în lectura a două.

În perioada 20 octombrie – 16 noiembrie, în Moldova vor avea loc Zilele business-ului regional

Ministrul Economiei, Stephane Bride, a comunicat în cadrul unei conferințe că această campanie a fost organizată în comun cu ODIMM și reprezentă o serie de evenimente publice organizate pe platforma incubatoarelor de afaceri din Soroca, Stefan Vodă, Leova, Rezina, Sângerei, Nisporeni, Dubăsari, Cimișlia și Ceadâr-Lunga.

La aceste evenimente vor participa antreprenori, autonații publici locale, primari, ONG-uri locale, specialiști din diverse ramuri ale economiei din cadrul Consiliilor raionale.

Stephane Bride a comunicat că pe lângă Ministerul Economiei va fi creat un grup de lucru care va analiza barierele și problemele identificate în timpul dezbatelerilor cu agenții economici din Moldova. Ministrul a menționat că printre problemele acute sunt: criza economică din regiune, accesul la creditare, dar și lipsa de informații privind instrumentele financiare disponibile și de finanțare.

Şeful ODIMM, Iulia labangi, a atras atenția asupra faptului că, anual, în Moldova sunt deschise în jur de 4 mii de companii, iar 2 – 2,5 mii sunt lichidate, în special, din cauza problemelor privind rambursarea creditorilor. Ea a mai comunicat că, la moment, pe teritoriul celor 9 incubatoare de afaceri sunt înregistrati 155 de rezidenți (în 2009 au fost 17). În total, au fost create 629 de locuri de muncă, dintre care 50% – pentru femei. Volumul vânzărilor tuturor rezidenților incubatoarelor de afaceri este de aproximativ 34 mil. lei.

România speră că cetățenii Moldovei vor folosi activ cursele aeroportului din Iași

La Iași a fost deschis un terminal nou, iar din 25 octombrie vor fi lansate cinci noi curse low-cost.

Potrivit presei române, noul terminal cu o suprafață de 3,6 mii de metri pătrați, a fost deschis sâmbătă la Iași. Investițiile au fost de 11 mil. de euro. Noul terminal al aeroportului de la Iași are șase porți de înregistrare și o capacitate de deservire de 320 de pasageri pe oră. Conducerea aeroportului a declarat că noul terminal va fi pe deplin funcțional din data de 25 octombrie, când vor fi lansate noile curse spre București, Paris, Londra, Roma și München. Primele patru curse vor fi operate de compania low-cost Blue Air, iar la München – de Tarom, care, din 9 decembrie va opera și zboruri de la Iași spre Istanbul.

Conducerea aeroportului de la Iași a declarat că, dacă acum trei ani se efectua doar un zbor internațional – spre Viena, în prezent este vorba deja despre 14 curse. La sfârșitul anului se planifică un flux de pasageri de 350 de mii, iar în 2016 – de peste 500 de mii de oameni.

InfoMarket

Datoria țării va ajunge la 26% din PIB la sfârșitul anului

Datoria externă va ajunge la 25,8% din PIB și va atinge 1,4 miliarde USD și se va majora cu 15,6 milioane USD, potrivit estimărilor Ministerului Finanțelor.

“Majorarea cu 15,6 mil. dolari SUA a soldului datoriei de stat externe față de cel inițial planificat este cauzată de majorarea intrărilor de împrumuturi de stat externe și fluctuația cursului de schimb. Soldul garanțiilor de stat externe la situația din 31 decembrie 2015 va constitui zero”, susține Ministerul Finanțelor.

Ponderea soldului datoriei de stat în PIB se va micșora cu 0,6 p.p. și, la situația din 31 decembrie 2015, va constitui 31,3% din PIB. În structura datoriei de stat, la finele anului 2015, ponderea datoriei de stat externe va constitui 81,4 la sută, iar a datoriei de stat interne – 18,6 la sută.

În valori nominale, la situația din 31 decembrie 2015, soldul datoriei de stat interne va constitui 6982,2 mil. lei. Ponderea soldului datoriei de stat interne în PIB va constitui 5,8 la sută. Micșorarea cu 600,0 mil. lei a soldului datoriei de stat interne față de cel inițial planificat este cauzată de micșorarea emisiunii valorilor mobiliare de stat pe piața primară.

Conform estimărilor, soldul datoriei de stat externe, la situația din 31 decembrie 2015, va constitui 1488,0 mil. dolari SUA. Ponderea soldului datoriei de stat externe în PIB va constitui 25,8 la sută.

Datele Ministerului Finanțelor arată că la situația din 30 septembrie 2015, soldul datoriei de stat a fost compus din 1334,0 mil. dolari SUA – datorie de stat externă și 6714,2 mil. lei – datorie de stat internă. Conform datelor privind PIB-ul prognosat pentru anul 2015, ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 30 septembrie 2015, a constituit 28,0%, înregistrând o majorare, în raport cu situația de la sfârșitul anului 2014, cu 3,4 p.p.

În 9 luni ale anului 2015, pentru serviciul datoriei de stat, din bugetul de stat au fost utilizate mijloace în sumă de 659,7 mil. lei, care se compun din serviciul datoriei de stat externe în valoare de 177,7 mil. lei (26,9%) și serviciul datoriei de stat interne în valoare de 482,0 mil. lei (73,1%).

Comparativ cu situația similară a anului 2014, suma destinată serviciului datoriei de stat s-a majorat cu 240,4 mil. lei sau cu 57,3 la sută, conform situației din 30 septembrie 2015, fiind influențată preponderent de majorarea serviciului datoriei de stat interne.

Conform datelor operative la situația din 30 septembrie 2015, soldul datoriei de stat externe constituia 1334,0 mil. dolari SUA, care comparativ cu situația din 1 ianuarie 2015, s-a majorat cu 27,8 mil. dolari SUA sau cu 2,1%. Majorarea soldului datoriei de stat externe este cauzată de valoarea pozitivă a finanțării externe nete în sumă de 73,3 mil. dolari SUA, care a depășit valoarea negativă a fluctuației cursului dolarului SUA față de alte valute străine în sumă de (-45,4) mil. dolari SUA.

Pentru deservirea datoriei de stat externe, pe parcursul a nouă

luni ale anului 2015, au fost utilizate mijloace bănești în sumă de 757,5 mil. lei, ceea ce reprezintă o majorare, comparativ cu perioada de gestiune similară a anului 2014, cu 17,2 mil. lei sau cu 2,3%. Cheltuielile legate de serviciul datoriei de stat externe, în nouă luni ale anului 2015, au constituit 177,7 mil. lei, iar cheltuielile legate de plata sumei de principal au constituit 579,8 mil. lei.

Rata medie ponderată a dobânzii la VMS comercializate în 9 luni ale anului 2015 a constituit 17,70%, majorându-se, comparativ cu perioada analogică a anului 2014, cu 11,3 p.p. Rata medie ponderată a dobânzii la VMS comercializate în luna septembrie 2015 a constituit 23,51%, care, comparativ cu luna august 2015, s-a majorat cu 2,4 p.p. Cheltuielile totale la grupa dată se prevăd cu o micșorare de 196,0 mil. lei, fiind condiționată de următorii factori: micșorarea cu 127,0 mil. lei a alocațiilor destinate serviciului datoriei de stat externe, reiesind din fluctuațiile de curs valutar a dolarului SUA față de alte valute, precum și din cererile de plată din partea creditorilor externi până la finele anului 2015 și diminuarea cheltuielilor pentru serviciul datoriei de stat interne cu 69,0 mil. lei, cauzată de micșorarea emisiunii valorilor mobiliare de stat pe piața primară.

Ponderea soldului datoriei de stat în PIB se va micșora cu 0,6 p.p. și la situația din 31 decembrie 2015 va constitui 31,3% din PIB. În structura datoriei de stat, la finele anului 2015, ponderea datoriei de stat externe va constitui 81,4 la sută, iar a datoriei de stat interne – 18,6 la sută. În valori nominale, la situația din 31 decembrie 2015, soldul datoriei de stat interne va constitui 6982,2 mil. lei. Ponderea soldului datoriei de stat interne în PIB va constitui 5,8 la sută.

Micșorarea cu 600,0 mil. lei a soldului datoriei de stat interne față de cel inițial planificat este cauzată de micșorarea emisiunii valorilor mobiliare de stat pe piața primară.

Incertitudinea politică și schimbarea frecventă a guvernelor a determinat creditorii multilaterali să-și suspende finanțările, dar și întârzierea de semnare a memorandumului cu FMI. Acest lucru crește riscul de neonorare a plăților de către Guvern.

Într-un recent raport, agenția de rating Moody's susține că există riscul de incapacitate de plată a Guvernului de la Chișinău ca urmare a creditului de urgență de

15 miliarde lei acordat de BNM Băncii de Economii, Unibank și Băncii Sociale. Agenția a redus la negativ ratingul de credit al Republicii Moldova.

“Riscul de incapacitate de plată este condiționat și de economia slabă, o majorare a deficitului fiscal la 5,3% în 2015 și o majorare a datoriei interne. Se aşteaptă o contractare a economiei moldovenesti cu 1%, în mare parte din cauza recesiunii din Rusia (Bal negativ), care a redus exporturile moldovenesti și remiterile de bani. Federația Rusă este principala piață de desfacere a Republicii Moldova, iar ponderea remiterilor este de 60% în totalul transferurilor”, susține Moody's.

Agenția susține că criza din sistemul bancar amenință riscul de credit al Guvernului, iar datoria se va majora cu 16% și va ajunge la 41% din PIB.

Pozitia fiscală a Republicii Moldova este încă relativ robustă. Ponderea datoriei publice ca pondere din PIB a fost de 24,8%.

Agenția de rating afirmă că semnarea unui acord cu FMI ar debloca finanțările externe pentru sustinerea bugetară, ar rezolva problemele din sistemul bancar și ar crește transparența regulatorului.

Și FMI, în ultimul raport de țară, atenționa Guvernul de la Chișinău despre majorarea datoriei din sectorul privat al Republicii Moldova.

Prognozele FMI arată că în anul 2015 datoria publică a țării se va majora cu peste 52%, ceea mai mare creștere din Europa Centrală, de Est și Sud-Est, aceasta ajungând să reprezinte aproape 48% din PIB ca urmare a creditului de aproape 15 miliarde de lei acordat Băncii de Economii, Unibank și Băncii Sociale, care au fost jefuite de 1 miliard de USD.

Potrivit estimărilor FMI, în anul 2015 pentru prima dată în istorie, datoria externă totală a Moldovei va egală valoarea PIB-ului, în timp ce în 2014 aceasta a constituit aproximativ 78% din PIB.

„Confruntat cu datorii, Guvernul de la Chișinău ar trebui să urgenceze măsurile de soluționare a creditorilor neperformante, să relaxeze piața muncii și să îmbunătățească mediul de afaceri, pentru a evita o degradare substanțială a economiei”, susțin experții FMI.

Acșeștia mai recomandă autorităților de la Chișinău să se centreze pe sprijinirea cererii interne și finalizarea procesului de reparare a bilanțurilor în sectorul privat.

Moldova ocupă locul 25 dintre 117 țări în clasamentul Indicelui global al foamei 2015

Potrivit studiului efectuat de Institutul Internațional de cercetare a politicilor alimentare (IFPRI), Welthungerhilfe și concernul Worldwide, Moldova și-a îmbunătățit indicatorii de la 15,7 puncte în 2005 până la 9,1 în 2015. Indicele împarte țările pe o scară de la 0 la 100, unde 0 este cel mai bun rezultat (lipsa foamei). Valorile mai mici de 5 arată un grad mic de foame, între 5 și 9,9 – foame moderată, iar între 10 și 19,9 – o problemă gravă. Valorile între 20 și 29,9 trezesc îngrijorare, iar de peste 30 – foarte îngrijorătoare.

Potrivit clasamentului, comparativ cu indicatorii din 2004-2006, în Moldova s-a îmbunătățit situația la toate cele patru componente. Mai exact, în 2015 cota persoanelor subalimentate a fost de 12,2% din populație, comparativ cu 18,4% în 2004-2006, cota copiilor cu retard în dezvoltare în 2015 a fost de 6,4%, comparativ cu 11,3% în 2004-2006, mortalitatea copiilor în vîrstă de până la cinci ani este de 1,5%, comparativ cu 2,2% în 2004-2006, cota copiilor (mai mici de cinci ani) cu greutate corporală mai puțin de normă este de 1,9% în 2015, față de 5,8% în 2004-2006.

Potrivit Indicelui global al foamei 2015, în 52 de țări este un nivel mare al foamei. Cea mai gravă situație este în Asia de Sud și în țările sud-sud-afroame, în sudul desertului Sahara. În TOP-10 țări cu cele mai bune rezultate în domeniul reducerii foamei au intrat: Ucraina, Azerbaidjan, Bosnia și Herțegovina, Brazilia, Croația, Kârgâzstan, Letonia, Mongolia, Peru și Venezuela.

La Chișinău au avut loc consultări publice privind modernizarea mecanismului de evidență a muncii angajaților

Evenimentul a avut loc la inițiativa Ministerului Muncii din Moldova, în cooperare cu GET Moldova (Echipa economică germană) și a Camerei Comerciale Americane în Moldova (AmCham Moldova). La consultările publice au participat reprezentanți ai Inspectiei Muncii, Casei Naționale de Asigurări Sociale, AmCham Moldova, asociațiilor de afaceri (FIA, EBA, CCI), Confederației naționale a sindicatelor din Moldova, patronatelor, structurilor guvernamentale etc.

Participanții la eveniment au discutat raportul elaborat de GET Moldova la comanda Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei privind modernizarea mecanismului de evidență a muncii angajaților din Moldova. Raportul prezintă conceptul de activitate de muncă al angajaților, bazat pe metodele de înlocuire a carnetului de muncă prin un sistem modern de evidență a muncii. Participanții au discutat evaluarea cerințelor ce în de activitatea de muncă a angajaților, dar și recomandările de modernizare a înregistrării și evidenței muncii angajaților.

Directorul executiv al AmCham Moldova, Mila Mălăirău, a menționat că actualul concept al carnetului de muncă este un proces costisitor, învechit și ineficient. „Salutăm inițiativa Ministerului Muncii de modernizare a evidenței muncii și, bineîntele, vom susține orice inițiativă ce are efect benefic asupra cetățenilor și business-ului din Moldova”, a subliniat Mila Mălăirău.

Școlile profesionale vor pregăti specialiști în domeniul energiei din biomasă

Potrivit Agenției pentru eficiență energetică, noile cursuri din școlile profesionale sunt dedicate sectorului de energie din biomasă ținând cont de lipsa specialiștilor de acest gen în sectorul energetic. Inițiativa este a proiectului Energie și Biomasă, finanțat de UE și Programul Națiunilor Unite de Dezvoltare în Moldova.

Lansarea cursurilor este orientată spre susținerea eforturilor de creare a sistemului național de pregătire a muncitorilor calificați în domeniul. Un memorandum de parteneriat în domeniul dezvoltării sectorului educației profesional-tehnice a fost semnat de Ministerul Educației și PNUD.

Elevii vor avea acces direct la tehnologii, în școli vor fi montate cazeane de diferite tipuri pentru biomasă, iar pe vaste teritorii vor fi plantate sălcii energetice. Achizițiile vor fi făcute din contul proiectului european Energie și Biomasă. Bugetul proiectului nu este precizat.

Tranzacții cu valori mobiliare ale emitenților din Republica Moldova, pe piața reglementată
(Perioada 12-16 octombrie 2015)

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
13.10.15 10:14	MD14PTCR1004	SA "PROT - CANTEMIR"	1,30	18946	24629,80	Agentia de Privatizare	67509	28,06	10,00
15.10.15 13:01	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	1055,00	65	68575,00	Vinzare Cumparare	1037634	0,01	200,00
TOTAL				19011	93204,80				

PLANUL DE NEGOCIERI PE PIATA REGLEMENTATA
sesiunea din 21 Octombrie 2015

Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Numărul valorilor mobiliare în pachet, unități	Prețul pentru o unitate, lei	Valoarea totală a pachetului, lei	Pondere din volumul emisiei, %	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Data depunerii cererii	Data începerii licitației	Termenul de valabilitate al cererii	Detalii
1	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	MD14AGIB1008	37328	3 000,00lei	111 984 000,00lei	3,597414888	200,00lei	29.сен.15	30.ноя.15	11.дек.15	

Lista valorilor mobiliare admise spre tranzacționare pe piața reglementată
(Bursa de Valori a Moldovei) la 19 Octombrie 2015

Список ценных бумаг, допущенных к торговам на регулируемый рынок (Фондовая Биржа Молдовы) на 19 Октября 2015 года

ISIN	Denumirea SA / Наименование АО	Volumul emisiunii, un. / Объем эмиссии, шт.	Valoarea Nominală a unei valori mobiliare, lei/Номинальная стоимость, лей
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	1 037 634	200,00
MD14ASCH1004	SA "ASCHIM"	2 379 602	10,00
MD14BANK1005	BC " COMERTBANK" SA	294 000	500,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	39 456 704	5,00
MD14BEMA1004	SA "BEERMASTER"	839 160	9,00
MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	1 315 442	100,00
MD14CAAN1006	SA compania de inchiriere a activelor neutilizate "CAAN"	3 051 083	8,00
MD14DALI1009	SA "DALIA"	129 088	10,00
MD14ENER1001	BC "ENERGBANK" SA	2 000 000	50,00
MD14EURB1005	BC "EUROCREDITBANK"	13 800 000	10,00
MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	1 779 826	20,00
MD14GEMN1004	SA "GEMENI"	11 712 493	2,00
MD14GRIS1000	IM Moldo-Germana Baza Comerciala "Grisan-Hamb" SA	748 947	3,00
MD14INCR1009	SA "INCONARM"	207 928	40,00
MD14INTR1000	SA "INTERIOR"	83 653	10,00
MD14IPTE1003	SA "IPTEH"	1 250 663	10,00
MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	10 000 000	10,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	4 967 794	100,00
MD14MRUT1005	SA "MACONRUT"	427 932	6,00
MD14ONTA1001	SA "MONTAJCOM"	90 000	10,00
MD14RUNT1004	Casa de comert "1000 de Maruntisuri" SA	38 625	10,00
MD14UNIB1005	BC "UNIBANK" SA	1 410 000	200,00
MD14VCTB1004	BC "VICTORIABANK" S.A.	25 000 091	10,00
MD14ZORI1001	SA "ZORILE"	5 549 071	18,00
MD24BECM1000	BC "BANCA DE ECONOMII"	302 980	1,00
MD24FRAN1002	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	1 000 000	1,00
MD24FRAN2000	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	853 520	1,00

Oferte/cereri comerciale la BVM la data de 21.10.2015

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Pretul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	3000,00	37328,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1100,00	405,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1150,00	599,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1240,00	73,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	20,00	1895,00
MD14ENER1001	BC "ENERGBANK" SA	0,00	150,00	137854,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	140,00	1000,00
MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	150,00	1000,00

**În atenția acționarilor
SA „Culinarie M. C. Decebal”**

„RBT-CAPITAL” SRL, în urma cătorva tranzacții, a procurat 25875 acțiuni emise de SA „Culinarie M. C. Decebal „ceea ce constituie 62,87% din numărul total al acțiunilor cu drept de vot plasate de societatea.

Administrația

**Stimați Acționari
"Alimentarmaș" S.A.**

ÎCS "Global Comerț" SRL care detine 990270 acțiuni „Alimentarmaș" SA ce constituie 40,66% din numărul tuturor acțiunilor plasate, în temeiul art. 53, p. 11, lit. (a), art. 58 a legii cu privire la societățile pe acțiuni, a primit hotărârea cu privire la convocarea Adunării generale extraordinare repetate cu prezența acționarilor, pe data 04 decembrie 2015 la ora 10-00 pe adresa or. Căușeni, str. Alba Iulia, nr. 81. Începutul înregistrării – 8.00. SFîrșitul înregistrării – 9.45

ORDINEA DE ZI:

1. Alegerea Consiliului Societății și stabilirea coantumului remunerării lor.
2. Examinarea posibilității împăternicirilor a comisiei de cenzori a societății de a fi delegate organizației de audit, alegerea societății de audit, care va efectua funcția comisiei de cenzori și stabilirea remunerării acesteia.
3. Confirmare organizației de audit și stabilirea cuantumul retribuției serviciilor ei.

Cu materialele referitoare la ordinea de zi a adunării generale se poate lua cunoștință pe adresa or. Căușeni, str. Alba Iulia, nr. 81, începînd cu 23 noiembrie 2015 între orele 10-00 – 13-00 în afara zilelor de odihnă.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a generală, a fost perfectată de către registerul independent "Registrar Centru" SA potrivit situației din 24 august 2015.

Pentru participarea la adunare e necesar să aveți documentul de identitate. În caz, dacă nu aveți posibilitate să participați personal la adunare, veți delega reprezentantul Dvs, cu procura autentificată conform legislației.

**ÎN ATENȚIA ACȚIONARILOR
COMPANIEI DE ASIGURĂRI
"DONARIS VIENNA
INSURANCE GROUP" SA**

Organul executiv al CA "DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP" SA aduce la cunoștința acționarilor, că Consiliul de Supraveghere al Societății prin decizia sa din 19.10.2015 (proces – verbal nr. 12) a decis convocarea la data 05 Noiembrie 2015 Adunării generale extraordinare a acționarilor Societății înăuntru cu prezența acestora.

**ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII
GENERALE EXTRAORDINARE
DIN 05 NOIEMBRIE 2015:**

1. Cu privire la alegerea organelor de lucru ale Adunării.
2. Cu privire la examinarea și aprobarea unor modificări și completări la Statutul Societății.
3. Cu privire la modul de autentificare al procesului verbal Adunării generale extraordinare a acționarilor Societății.

Lista acționarilor care au dreptul de participare la Adunarea generală extraordinară din 05.11.2015 va fi întocmită conform situației la data 19.10.2015. Adunarea va avea loc după adresa mun. Chișinău, bvd. Moscova, nr. 15/7. Începutul Adunării – ora 10:00, înregistrarea participanților va avea loc de la ora 09:30 până la ora 09:55.

La înregistrare, acționari sau reprezentanții împăterniciți ai acestora trebuie să prezinte documentul de identitate, iar reprezentanții – și procura valabilă, emisă în conformitate cu cerințele legislației în vigoare, care atestă împăternicirea acestora. Secretarul numit al Societății – E. Ianiuc.

Cu materialele pentru ordinea de zi a Adunării acționarii Societății vor putea să se familiarizeze în perioada 26.10.2015 – 04.11.2015 după adresa: mun. Chișinău, bvd. Moscova, nr. 15/7, în zilele de lucru de la ora 09:00 până ora 17:00, personal sau prin reprezentanții împăterniciți în modul prevăzut de legislația în vigoare.

Informații suplimentare la număr de telefon 022 265 701, 022 265 714.

Organul Executiv al CA „Donaris Vienna Insurance Group" SA

SA „FEE-NORD"

necesită și invită doritorii să participe la licitație deschisă pentru procurarea serviciilor de pază.

Ofertele comerciale să fie prezentate în plic sigilat pînă la data de 29.10.2015 ora 14.00, pe adresa: mun. Bălți str. Strîi 17 "A".

Deschiderea plicurilor se va efectua pe data de 30.10.2015

Pentru a ridica caietul de sarcini sau a primi informație suplimentară rugă să apelați pe e-mail: anticamera@fee-nord.md

**Persoana de contact –
inginerul secției Echipament și Transport
Vladislav Munteanu tel. 62 163 414.**

SA „FEE-NORD"

necesită și invită doritorii să participe la licitație deschisă pentru procurarea rechizitelor birotice.

Ofertele comerciale să fie prezentate în plic sigilat pînă la data de 29.10.2015 ora 14.00, pe adresa: mun. Bălți str. Strîi 17 "A".

Deschiderea plicurilor se va efectua pe data de 30.10.2015

Pentru a ridica caietul de sarcini sau a primi informație suplimentară rugă să apelați pe e-mail: anticamera@fee-nord.md

**Persoana de contact –
inginerul secției Echipament și Transport
Vladislav Munteanu tel. 62 163 414.**

**S.A. FABRICA DE VINURI
"LEONARDO"**

Aviz cu privire la hotărîrile aprobate la adunarea generală extraordinară a acționarilor din 09.10.2015

– A vinde imobil cu numerele cadastrale 1014205103,01,02,03 în valoare totală de 50000 lei și a aproba contractul de vînzare-cumpărare.

– A aproba Darea de seamă a lichidatorului Tatiana Zaicenco pentru anul 2014 și primele 9 luni ale anului 2015 și a recunoaște toate deciziile, actele juridice și tranzacțiile emise/încheiate/semnate de lichidator ca fiind efectuate în interesul S.A. Fabrica de vinuri "LEONARDO".

– A aproba darea de seamă a consiliului pentru activitatea în anul 2014.

– A aproba darea de seamă a comisiei de cenzori pentru activitatea în anul 2014.

– A accepta demisia d-nei Tatiana Zaicenco din funcția de lichidator al societății.

– A alege Ghenea Maria în funcția de lichidator pe 3 ani.

– A împăternici Ghenea Maria să semneze și să prezinte la Camera Înregisatrării de Stat cererea și documente privind schimarea lichidatorului societății.

– A transmite lichidatorului societății toate împăternicirile comisiei de lichidare și a administratorului (directorului) S.A. Fabrica de vinuri "LEONARDO".

– A împăternici lichidatorul să înceie tranzacțiile aprobate de adunarea acționarilor din 09.10.2015 și să semneze actele juridice aferente acestor tranzacții.

– A împăternici comisia de cenzori să autentifice semnaturile președintelui și secretarului adunării acționarilor pe procesul-verbal al adunării generale a acționarilor din 09.10.2015.

Pentru participare la adunare s-au înregistrat 1 acționar și 3 reprezentanți, care în total reprezintă 207787 acțiuni cu drept de vot (voturi), ce constituie 94,394% din numărul lor total. Cvorumul necesar este prezent.

SA „Victoria"

Consiliul Societății al SA „Victoria”
Intreprinderea piscicolă din Edineț
comunică despre convocarea adunării extraordinare a acționarilor, care va avea loc la 06 noiembrie 2015 în localul Societății pe adresa: or. Edineț, str. V. Roșca 215. Începutul adunării ora 15.00.

ORDINEA DE ZI:

1. Realizarea unui imobil.
2. Diverse.

**CA "Donaris Vienna
Insurance Group" SA**
COMUNICAT INFORMATIV

Organul executiv al Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group" SA comunică, că la data 15.10.2015 a avut loc Adunarea Generală extraordinară a acționarilor Societății. Adunarea a fost tînuită după adresa: mun. Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 108/1. La Adunare au fost reprezentate 99,9846% din numărul total de acțiuni cu drept de vot ale Societății. Adunarea a întrunit cvorum și a fost în drept să aprobe decizii.

**ADUNAREA A ADOPTAT
URMĂTOARELE HOTĂRÂRI:**

1. Afischiimbă sediul Societății din: MD2004, str. 31 August 1989, nr. 108/1, mun. Chișinău în: MD2068, bulevardul Moscova, nr. 15/7, mun. Chișinău și aprobate respectivile modificări la statutul societății.
2. Semnatura secretarului Societății de pe Procesul verbal de înregistrare a participanților la Adunarea ordinată anuală generală, precum și semnaturile Președintelui și secretarului Adunării de pe Procesul – verbal al Adunării, a fi autentificate de către Comisia de Cenzori.

**Organul executiv al
CA "Donaris Vienna Insurance Group" SA**

SA „FEE-NORD"

necesită și invită doritorii să participe la licitație deschisă pentru procurarea următoarelor materiale:

1. Hîrtie A4 pentru aparate profesionale de imprimare și multifuncționale

2. Hîrtie perforată 210mm x 1000mm

3. Hîrtie perforată 420mm x 500mm

4. Rullon 420mm x 100m

5. Rullon 210mm x 100m

Ofertele comerciale să fie prezentate în plic sigilat pînă la data de 29.10.2015 ora 14.00, pe adresa: mun. Bălți str. Strîi 17 "A".

Deschiderea plicurilor se va efectua pe data de 30.10.2015

Pentru a ridica caietul de sarcini sau a primi informație suplimentară rugă să apelați pe e-mail: anticamera@fee-nord.md

**Persoana de contact –
inginerul secției Echipament și Transport
Vladislav Munteanu tel. 62 163 414.**

SA „FEE-NORD"

necesită și invită doritorii să participe la licitație deschisă pentru procurarea următoarelor tehnici de birou:

1. Calculatoare

2. Laptop-uri

3. Scanere

4. Imprimante și MFU

5. Copiatori

6. Stabilizatoare, UPS

7. Aparate de fax

8. Telefoane mobile

9. Accesorii pentru PC

Ofertele comerciale să fie prezentate în plic sigilat pînă la data de 29.10.2015 ora 14.00, pe adresa: mun. Bălți str. Strîi 17 "A".

Deschiderea plicurilor se va efectua pe data de 30.10.2015

Pentru a ridica caietul de sarcini sau a primi informație suplimentară rugă să apelați pe e-mail: anticamera@fee-nord.md

**Persoana de contact – șef secției IT
Igor Crutoi tel. 62 163 407.**

SA „FEE-NORD"

necesită și invită doritorii să participe la licitație deschisă pentru procurarea safeurilor.

Ofertele comerciale să fie prezentate în plic sigilat pînă la data de 29.10.2015 ora 14.00, pe adresa: mun. Bălți str. Strîi 17 "A".

Deschiderea plicurilor se va efectua pe data de 30.10.2015.

Pentru a ridica caietul de sarcini sau a primi informație suplimentară rugă să apelați pe e-mail: anticamera@fee-nord.md

**Persoana de contact –
inginerul secției Echipament și Transport
Vladislav Munteanu tel. 62 163 414.**

"Banca de Economii" S.A.
AVIZ

La 16.10.2015 Banca Națională a Moldovei, prin hotărârea Comitetului Executiv, a retras licența de desfășurare a activităților financiare a Băncii de Economii S.A. și a numit lichidator pentru lichidarea băncii.

Din 16.10.2015 lichidatorul dl. Grigoriu Olaru intră în gestiunea băncii, amplasată pe adresa mun. Chișinău, str. Columna, 115.

Conform Legii instituțiilor financiare, toate împăternicirile organelor de conducere ale băncii trece la lichidator, care este unicul reprezentant legal al băncii.

Решения
Национальной комиссии
по финансовому рынку

2

Молдове придется
потуже затянуть
пояс

Обозреватель финансового рынка

Market

<http://www.capital.market.md> Nr.41 (611)
Среда, 21 октября 2015 г.

Цена 5 леев

Молдова переведет
трудовые книжки
в электронный формат

3

4

ЕС поможет Молдове в выполнении Соглашения об ассоциации

Евросоюз поможет в выполнении Молдавской Соглашения об ассоциации посредством консультирования специалистами высокого уровня из числа экспертов государственных членов ЕС и программ технической помощи и twinning. Об этом говорилось накануне на состоявшемся в Кишиневе заседании Комитета по ассоциации РМ-ЕС.

Как сообщили «ИНФОТАГ» в министерстве иностранных дел и европейской интеграции, заседание прошло под председательством вице-премьера, главы МИДЕИ Натальи Герман и Исполнительного директора по Европе и Центральной Азии Европейской службы внешних действий Гуннара Виганда (Gunnar Wiegand). Герман и руководители ответственных госструктур рассказали о ходе реформ в области юстиции, эволюции в области политического диалога, свободы и безопасности, экономического и отраслевого сотрудничества и взаимодействия.

Согласно сообщению, отме-

чено «достижение видимых результатов, в том числе в области приведения национального законодательства в соответствие с нормами ЕС, а также развитие диалога по вопросам внешней политики и политики безопасности, в том числе в области торговли».

По итогам заседания в качестве приоритета на пред-

стоящий период названа реформа системы юстиции. В ответ на просьбу молдавской стороны о комплексной оценке реализации Национальной стратегии реформы сферы юстиции на 2011-2015 гг., ЕС подтвердил организацию визита в Кишинев до конца ноября миссии европейских экспертов.

Обсуждения Соглашения об углубленной и всеобъемлющей зоне свободной торговли РМ-ЕС (DCFTA) пройдут 22-23 октября на заседании Комитета по ассоциации в сфере торговли с участием Европейского комиссара по торговле Сесилии Мальмстрем (Cecilia Malmstrom).

ИНФОТАГ

Вниманию профучастников финансового рынка

и заинтересованных лиц!

На сайте газеты Capital Market появилась новая опция для упрощения поиска информации, опубликованной эмитентами (годовые отчеты, объявления). В категории «Объявления» (верхнее меню сайта) появился дополнительный фильтр. Посетитель, введя наименование интересующей организации, получает список номеров газеты, где была опубликована информация данного эмитента. Открыв ссылку, найдете номер страницы и тип публикации (годовой отчет, объявление).

Подпишись!

Подпишись на газету

Capital Market в любом отделении

«Poșta Moldovei» страны или
у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221

Pressinform-Curier (022) 237187

Ediții Periodice (022) 233740

Курс валют
на 21.10.2015

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	19.7586
EUR	1	22.4882
UAH	1	0.8920
RON	1	5.0817
RUB	1	0.3175

CAPITAL Market

**ВНИМАНИЮ
АКЦИОНЕРНЫХ
ОБЩЕСТВ!**

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com
тел.: 022 22-12-87;
факс: 022 22-05-03

CAPITAL Market

**Împreună
în lumea
finanțelor**

**Отдел рекламы.
Тел.: +373 69 821216**

**Вниманию
профессиональных
участников!**

В Мониторул Официал ал Р.Молдова №213-222 ст. 1402 от 14.08.2015 было опубликовано Постановление НКФР об утверждении Положения об официальном механизме накопления информации №22/8 от 29.04.2015 (в силу 14.08.2015). Текст Положения размещен на сайте газеты www.capital.market.md

ПОСТАНОВЛЕНИЕ о результатах комплексной проверки соблюдения законодательства в области ссудо-сберегательных ассоциаций ССА “CREDITE-HÄDÄRÄUTI”

№52/4 от 24.09.2015 (в силу 02.10.2015)

Мониторул Официал ал Р. Молдова

№267-273 ст. 1839 от 02.10.2015

***

На основании Распоряжения Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР) №31/I-O от 11.06.2015 и Приказа зам. председателя НКФР №51 от 12.06.2015 была проведена комплексная проверка соблюдения законодательства в области ссудо-сберегательных ассоциаций ССА “CREDITE-HÄDÄRÄUTI” (село Хэдэрэуць, район Окница, IDNO 1002604000638), которая имеет лицензию категории В серий CNPF №000209, выданную 28.05.2009, за период деятельности с 1.07.2012 по 30.06.2015, в рамках которой было установлено следующее.

Согласно специализированным отчетам, ССА “CREDITE-HÄDÄRÄUTI” (далее – ассоциация) зарегистрировала следующие основные показатели, характерные для деятельности ссудо-сберегательных ассоциаций, представленные в нижеследующей таблице.

Согласно данным таблицы отмечается несущественное уменьшение некоторых зарегистрированных показателей, в особенности выданных ссуд, приблизительно на 0,8%, удельный вес которых в общих активах составляет 91,49%. В то же время увеличение сберегательных вкладов приблизительно на 29,1% одновременно с уменьшением полученных банковских кредитов и ссуд позволяет ассоциации обеспечить заявления бенефициаров за их счет.

Исполнительный директор ассоциации не обеспечил в периоды 30.06.2013 – 31.10.2013, 31.12.2013 – 31.01.2014, 31.03.2014 – 31.05.2014, 31.07.2014 – 31.08.2014 и по состоянию на 30.06.2015 соблюдение требований п. 12 Норм финансовой предосторожности ссудо-сберегательных ассоциаций, утвержденных Постановлением НКФР №17/8 от 30.04.2008 (далее – Нормы финансовой предосторожности), относящихся к размещению и поддержанию институционального резерва в размере не менее 4% активов на срочных депозитных банковских счетах и/или в государственных ценных бумагах. В период 31.07.2013–31.08.2013 и по состоянию на 31.01.2014, 30.11.2014 и 31.01.2015 инвестиции ассоциации в Фонд ликвидности составили менее 10% от общей стоимости сберегательных вкладов, чем были нарушены требования ст. 9 ч. (2) п. с), ст. 35 Закона №139-XVI от 21.06.2007 “О ссудо-сберегательных ассоциациях” (далее – Закон №139-XVI от 21.06.2007) и п. 8 Положения о фонде ликвидности ссудо-сберегательных ассоциаций, утвержденного Постановлением НКФР №13/11 от 1.04.2010 (в действии до 1.05.2015), согласно которым ассоциация, имеющая лицензию категории В, обязана поддерживать инвестиции в Фонд ликвидности в минимальном размере, начисленные согласно п. 13 Норм финансовой предосторожности. Вопреки требованиям п. 7 Норм финансовой предосторожности в период 31.07.2012–31.03.2013 и по состоянию на 31.12.2013 общая стоимость паевых взносов ассоциации превысила 20% институционального резерва. Сумма самых крупных 10 ссуд, выданных членом по состоянию на 31.03.2013, превысила 25% общего портфеля ссуд ассоциации, чем были нарушены требования п. 24 Норм финансовой предосторожности.

Вопреки положениям п. 38 Норм финансовой предосторожности и ст. 29 п. 3 пп. б) Устава совет ассоциации принял 3 решения о заключении сделок с двумя членами совета и с аффилированным лицом одного члена совета и данные члены совета не покинули заседания на время рассмотрения и принятия решений о выдаче соответствующих ссуд.

Один член совета, избранный на общем собрании членов совета от 18.02.2012, не согласовал свою дея-

тельность с требованиями ст. 12 ч. (2) Закона №139-XVI от 21.06.2007, п. 5 и 9 Положения о требованиях к администраторам ссудо-сберегательных ассоциаций, утвержденного Постановлением НКФР №63/6 от 25.12.2007, продолжая осуществлять функции без подтверждения в должности НКФР до настоящего времени.

Не соблюдая положения ст. 9 ч. (2) п. б) и ст. 44 ч. (1) Закона №139-XVI от 21.06.2007, ст. 29 ч. (6) Закона №113-XVI от 27.04.2007 “О бухгалтерском учете”, специализированный отчет ассоциации по состоянию на 30.06.2015 не дает реального и точного представления об элементах бухгалтерского учета ассоциации. В результате несоблюдения требований п. 27 и 28 Норм финансовой предосторожности о включении ссуд и процентов по ним в категорию “стандартные” – “сомнительные” ассоциация неправильно создала резервы для покрытия убытков по ссудам в размере приблизительно 39,5 тыс. леев и, таким образом, финансовый результат ассоциации за данный период был необоснованно увеличен.

Не соблюдая положения ст. 5 ч. (1) п. б), ст. 7 ч. (1) Закона №190-XVI от 26.07.2007 “О предупреждении и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма” и п. 13 ч. (2) Регламента по применению мер по предупреждению и борьбе с отмыванием денег и финансированием терроризма на небанковском финансовом рынке, утвержденного Постановлением НКФР №49/14 от 21.10.2011, исполнительный директор ассоциации не обеспечил ведение регистра идентифицированных физических и юридических лиц и не применил идентификационные меры в отношении физических или юридических лиц, а также выгодоприобретающего собственника, при совершении разовых операций на сумму не менее 50 тысяч леев, а также при совершении электронных операций на сумму не менее 15 тысяч леев, вне зависимости от того, совершается операция в один или в несколько этапов.

Исходя из вышеизложенного, на основании ст. 1, ст. 3, ст. 4, ст. 8 п. б) и f), ст. 9 ч. (1) п. d) и j), ст. 25 ч. (2) Закона №192-XIV от 12.11.1998 “О Национальной комиссии по финансовому рынку”, ст. 9 ч. (2) п. b) и e), ст. 46 ч. (1), (2) и (5), ст. 49 ч. (1) п. с) Закона №139-XVI от 21.06.2007, Норм финансовой предосторожности Национальная комиссия по финансовому рынку

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

- Инициировать процедуру привлечения к ответственности за правонарушение исполнительного директора ССА “CREDITE-HÄDÄRÄUTI” согласно Кодексу Республики Молдова о правонарушениях.
- Предписать администраторам ССА “CREDITE-HÄDÄRÄUTI” принять меры для устранения нарушений, установленных в результате проверки, и неукоснительно соблюдать положения законодательных и нормативных актов.
- Принять к сведению обеспечение соответствия ССА “CREDITE-HÄDÄRÄUTI” по состоянию на 31.08.2015 требованиям п. 12 Норм финансовой предосторожности.
- ССА “CREDITE-HÄDÄRÄUTI” ежемесячно представит Национальной комиссии по финансовому рынку отчеты о мерах, предпринятых во исполнение пункта 2, с приложением копий доказательных документов.

5. Контроль над исполнением настоящего постановления возложить на генеральное управление коллективных инвестиций и микрофинансирования.

6. Настоящее постановление вступает в силу со дня опубликования.

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ КОМИССИИ ПО ФИНАНСОВОМУ РЫНКУ
Юрие ФИЛИП

№52/4.

Кишинэу, 24 сентября 2015 г.

Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку, состоявшегося 15 октября 2015 года, был рассмотрен ряд вопросов.

Административный совет НКФР принял решение зарегистрировать в Государственном реестре ценных бумаг ценные бумаги, размещенные согласно отчету о результатах дополнительной эмиссии акций страховой компании DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP SA, на сумму 7 667 406 леев в количестве 283 978 простых именных акций номинальной стоимостью 27 леев, за счет денежных средств.

Кроме того, Административный совет НКФР принял решение разрешить государственную регистрацию изменений, внесенных в учредительные документы и данные в Государственном реестре юридических лиц страховой компании DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP SA, в связи с увеличением уставного капитала с 43 026 849 леев до 50 694 255 леев путем дополнительной эмиссии акций на сумму 10 953 031 леев, из которой 7 667 406 леев было оплачено за счет уставного капитала, а 3 285 625 леев – в качестве прибыли (дополнительный капитал).

В ходе заседания принято решение изменить протокольную запись №54/1 от 09.10.2015 «О выдаче предварительного согласия CIA ASITO SA».

Изучив представленные материалы, Административный совет НКФР принял решение разрешить государственную регистрацию изменений, внесенных в учредительные документы и данные в Государственном реестре юридических лиц страховых компаний GALAS SA и MOLDASIG SA, в связи с назначением генерального директора и соответственно сменой директоров представительств в Комрате и Кагуле.

Нацбанк отозвал лицензии у трех проблемных банков

Административный совет Национального банка Молдовы (НБМ) отзывает лицензии на финансовую деятельность у Banca de Economii, Banca Socială и Unibank по причине их неплатежеспособности и других нарушений, начав процедуру ликвидации.

Как передает агентство «ИНФОТАГ», цитируя сообщение НБМ, ликвидатором Banca de Economii назначен Григорий Олару, Banca Socială – Сергей Бергие, Unibank – Руслан Грата. Все они являются сотрудниками НБМ.

НБМ и ликвидаторы продолжат активно сотрудничать с правоохранительными органами в рамках следствия, а также с представителями консорциумов Kroll и Steptoe & Johnson LLP для выявления организаторов и конечных бенефициаров подозрительных сделок. Цель следствия – восстановление незаконно присвоенных активов этих трех банков.

Регулятор рынка сообщил, что завершил процесс перевода депозитов физических и юридических лиц из ликвидируемых банков в другие банки. Начиная с 19 октября, у людей будет доступ к своим деньгам в банках, куда были переведены их депозиты, согласно условию действующих контрактов.

Информация о банках, которые переняли депозиты, опубликована на сайте НБМ и в филиалах трех ликвидируемых банков.

ИНФОТАГ

Полисы «Зеленая карта» смогут выдавать только компании, имеющие опыт работы в системе ОСАГО

Правительство вынесло положительное заключение по соответствующей законодательной инициативе группы депутатов о внесении поправок в Закон об обязательном страховании гражданской ответственности за ущерб, причиненный автотранспортными средствами.

Поправки предусматривают, в частности, что продажей полисов «Зеленая карта» смогут заниматься только те компании, которые имеют опыт работы в системе внутреннего страхования не менее 3-х лет. Исключением являются случаи, когда 51% и более акций страхового общества принадлежат одному лицу или группе лиц, каждое из которых имеет рейтинг специализированного международного агентства. Правительство в целом согласно с внесением поправок, однако отмечает целесообразность проведения исследования относительно применения новых требований к рейтингам международных специализированных агентств, методам их отбора, а также определения минимального допустимого уровня рейтинга.

Стоит отметить, что законодательная инициатива направлена на внедрение мер по обеспечению стабильности на рынке страхования «Зеленая карта», которые власти страны обязались внедрить во избежание исключения из международной системы «Зеленая карта».

InfoMarket

(тыс. леев)					
№	Показатели	30.06.2014	30.06.2015	2015 по сравнению с 2014 (-, +)	2015 по сравнению с 2014 (%)
1.	Выданные ссуды	1947,3	1932,1	-15,2	99,2
2.	Резервы для покрытия убытков по ссудам	-19,5	-19,3	-0,2	99,0
3.	Всего активов	2110,7	2111,9	+1,2	100,1
4.	Сберегательные вклады	502,6	649,1	+146,5	129,1
5.	Полученные банковские кредиты и ссуды	1246,0	1021,3	-244,7	82,0
6.	Чистая прибыль	53,0	44,5	-8,5	84,0

Молдове придется потуже затянуть пояс

Республика Молдова все же затягивает пояс, режим экономии урезает расходы на дороги, газопровод Унгены - Кишинев, урезаются даже текущие расходы, расходы на персонал.

Правительство утвердило на прошлой неделе неизбежные поправки в бюджет, точнее сказать, урезание доходов на 3,9 процента и расходов на 4,6 процента. Согласно проекту, запланированные доходы государственного бюджета в 2015 г. будут сокращены на 1,186 млрд леев (\$59,3 млн) и составят 29,152 млрд.

Как заявил в рамках заседания Кабмина глава Минфина Анатолий Арапу, корректировка госбюджета на нынешний год вызвана целым рядом факторов.

«Среди основных факторов можно выделить необходимость корректировки доходной части бюджета, исходя из макроэкономических показателей и новых прогнозов, рассчитанных до конца года, пересмотря поступлений грантов и кредитов в связи с временной заморозкой внешней помощи партнеров по развитию, поиска денежных ресурсов для дополнительной социальной помощи и помощи в зимний период, учитывая повышение тарифов на электроэнергию и природный газ, а также повышения с 1 сентября заработных плат дидактическому персоналу и т.д.», – отметил Арапу.

МИНИСТЕРСТВО ЭКОНОМИКИ ПРОГНОЗИРУЕТ СПАД

После удивительного роста Внутреннего валового продукта на 3,6 процента, по информации Национального бюро статистики за первое полугодие, последние оценки, говорящие о снижении экономики за год, кажутся на первый взгляд неоправданными.

Министерство экономики прогнозирует падение молдавской экономики на 2 процента в этом году против 1 процента, обещанного в апреле этого года. Однако если внимательно смотреть официальную статистику, указывающую на снижение темпа роста с 4,8 процента в первом квартале до 2,5 процента во втором квартале, и если учесть недавний прогноз Всемирного банка о падении на 6 процентов во втором полугодии, министерские оценки кажутся более чем реалистичными.

Серьезный удар по бюджетным поступлениям нанесет снижение импорта на сумму, превышающую ранее прогнозируемую, на момент разработки бюджета. Ожидается уменьшение на 23 процента против 15 процентов, заложенных вначале в бюджет, так как будет недополучено доходов на сумму 1 миллиард 578 миллионов леев.

Какова будет динамика показателей?

- На конец года прогнозируется годовая инфляция в 13,5 процента против ранее прогнозированного 7,6 процента.

- Экспорт упадет на 17 процентов, импорт - на 23 процента, по сравнению с ранее рассчитанными 10 и 15 процентами.

- После засухи, сократившей урожай, прогнозируется падение на 12 процентов в сельском хозяйстве, по сравнению с 1 процентом, как ранее ожидали эксперты.

- Промышленность вырастет на 4,5 процента.

- Инвестиции в материальные активы сократятся на 5 процентов, по сравнению с предыдущим годом, против 2 процентов, как предсказывалось ранее.

На прежнем уровне в конце года останется обменный курс в 20,5 лея за доллар США.

Ухудшение экономического положения не было единственной причиной сокращения доходов и расходов. На 578 миллионов леев сократились доходы в бюджет в результате временного прекращения бюджетной поддержки со стороны Европейского союза. Только после того как Республика Молдова подпишет кредитное соглашение с МВФ, будет разморожена и бюджетная помощь на сумму 45 миллионов долларов от Всемирного банка. Из обещанных банком денег не поступило 9 миллионов долларов, предназначенные для модернизации школ, системы здравоохранения, укрепления системы социального обеспечения и сельского хозяйства.

НА 1,2 МИЛЛИАРДА ЛЕЕВ СОКРАТИЯТСЯ ДОХОДЫ ОТ НДС

Самое большое падение доходов ожидается по статье НДС на импортируемые товары – на 1 миллиард 235,9 миллиона леев.

Доходы от внешних грантов на поддержку бюджета планируется сократить на 578,9 миллиона леев.

Мы не получим и 12,75 миллиона евро от Европейского союза, так как в этом году не приехала оценочная миссия, поэтому даже в случае разблокирования финансирования маловероятно, что эти деньги поступят до конца текущего года.

Опоздали работы по строительству газопровода Унгены - Кишинев, таким образом, в этом году не будут получены 10 миллионов евро от ЕС и 3,65 миллиона евро от Румынии.

Министерство финансов ожидает снижение акцизов от автомобилей на 255,3 миллиона леев в результате сокращения импорта машин.

С другой стороны, от продажи лицензий в сфере электронных коммуникаций ожидается рост доходов на 440,0 миллиона леев,

а подоходный налог физических и юридических лиц принесет на 202,0 миллиона леев больше. Также штрафы и санкции возрастут на 183,4 миллиона леев.

И в других областях ожидается рост дополнительных доходов, хотя и в меньших объемах по сравнению с указанными выше.

КАКИЕ РАСХОДЫ УРЕЖЕТ ПРАВИТЕЛЬСТВО

Еще в конце лета министерство финансов объявило режим экономии, после чего стало понятно, что соглашение с Международным валютным фондом откладывается на неопределенный срок, а бюджетная поддержка на 45 миллионов долларов США от Всемирного банка и

40 миллионов евро от ЕС будет заморожена.

Данные за девять месяцев показывают, насколько туга мы затянули пояса за это время. Бюджетные расходы государства по всем статьям были выполнены на 61,0 процент от ожидаемого уровня, хотя, по сравнению с предыдущим годом, этот показатель даже вырос.

Но этот год сильно отличается от прошлого. И министерство финансов предложило урезать еще ряд расходных статей, правительство согласилось с этим.

КАКИЕ СТАТЬИ РАСХОДНОЙ ЧАСТИ БЮДЖЕТА УРЕЖЕТ ПРАВИТЕЛЬСТВО?

Возьмем только самые основные показатели. Текущие расходы бюджета предлагается сократить на 532,4 миллиона леев. Что означает это сокращение? Во-первых, в результате пересмотра центральной публичной власти расходов на персонал и адаптации этих трат к реальным возможностям эта статья сокращается на 91,3 миллиона леев. Расходы на товары и услуги сокращаются на 288,1 миллиона леев. То есть на те товары и услуги, которые в условиях кризиса становятся слишком дорогими.

На выплату процентов по государственному долгу расходы сокращаются на 196,0 миллионов леев.

В условиях недостатка ресурсов для обеспечения финансирования приоритетных текущих расходов и обеспечения адекватного уровня оказания публичных услуг, часть капитальных расходов будет перераспределена на обеспечение функционирования публичных органов, отмечается в министерстве финансов.

В итоге капитальные расходы сократятся более чем на 1 миллиард леев. Дорожный фонд получит на 485,0 миллионов леев меньше. Из-за увеличения срока внедрения проекта строительства газопровода Унгены - Кишинев будут урезаны из бюджета 300 миллионов леев. Другие 130,9 миллиона леев – это расходы, за счет которых должны были быть покрыты гранты на реформу юстиции. И Фонд энергетической эффективности станет беднее на 122,7 миллиона леев.

Есть сокращения и по другим статьям, но намного меньшие по объемам, предусмотрено также и увеличение расходов.

Эксперты категоричны в оценках: «Исходя из того, как развиваются события в этом году, можем констатировать, что на самом деле никаких инвестиций нет. Мы остались в проигрыше. Требуются значительные средства для инвестирования в инфраструктуру, экономику, модернизацию общества. Этот год был упущен, вот что должно заинтересовать рядового гражданина. Тот факт, что взяты деньги из дорожного фонда, фонда энергетической эффективности, из всей инвестиционной части бюджета, означает, что этот год потерян. Не было внешней помощи, нет проектов, финансируемых из этой помощи. Соответственно, в обществе нет никаких перемен. То есть граждане Республики Молдова потеряли, а не приобрели».

Влад БЕРКУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnpf.md

Правительство утвердило ряд поправок в законодательство, направленных на повышение независимости НКФР и НБМ

Проект дополнений и изменений в законы о Нацбанке Молдовы и Национальной комиссии по финансовому рынку был разработан в целях выполнения рекомендаций МВФ и Всемирного банка, сформулированных в 2014 г. в результате оценки финансовой системы Молдовы в рамках программы помощи финансовому сектору (Financial Sector Assessment Program), а также с целью устранения противоречий национального законодательства с действующими нормами ЕС.

Проект поправок предусматривает укрепление независимости НБМ и НКФР путем введения запрета на утверждение, приостановление, отмену, цензурирование, откладывание или постановку условий на вступление в силу документов НБМ и НКФР, или влияние любым другим способом на принятие этими учреждениями заключительных документов со стороны любых госорганов или любой третьей стороны. Согласно документу, выпущенные Нацбанком и НКФР нормативные акты не подлежат правовой экспертизе Минюста, а будут лишь передаваться ему для регистрации в реестре нормативных актов.

Документ также предусматривает, что НБМ и НКФР, члены руководящих органов обеих организаций, а также их сотрудники не несут административной, гражданской или уголовной ответственности за предусмотренные законом действия или невыполнение действий, при исполнении предоставленных им полномочий. Исключением являются случаи, когда судебные инстанции констатируют совершение этими людьми, по злому умыслу или по халатности, любого действия или факта, связанного с осуществлением законных полномочий, в результате которых был причинен ущерб третьим лицам, государству и другим общественным структурам.

Нацбанк будет учредителем Единого центрального депозитария Молдовы, однако функции по его регламентированию, надзору и контролю НБМ разделит с НКФР

Это предусматривают поправки в Закон о рынке капитала, принятые правительством на заседании на прошлой неделе.

В пояснительной записке к документу отмечается, что предлагаемые изменения инициированы с целью реализации программы финансовой поддержки Всемирного банка, предусматривающей создание в Молдове Единого центрального депозитария в качестве единственной структуры, наделенной правом операций по хранению финансовых инструментов, ведения реестра владельцев ценных бумаг субъектов публичного значения, расчетно-клиринговых операций по финансовым инструментам, допущенным к торгам на регулируемом рынке и т. д.

Принятые Кабмином поправки предусматривают, в частности, наделение Нацбанка полномочиями по учреждению Единого центрального депозитария с правом владения до или 100% его акций, а также правом осуществления надзора и регламентирования за деятельность депозитария. В то же время законопроект предусматривает, что регламентирование, надзор и контроль за деятельностью Единого центрального депозитария НКФР и НБМ будут осуществлять совместно, учитывая полномочия каждого учреждения, предусмотренные законами о НКФР и НБМ. Документ предстоит рассмотреть парламенту страны.

InfoMarket

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:

Moldpres: 67770

Poșta Moldovei: PM21700

Издатель: CAPITAL MARKET I.S.

Регистрационный №:

1003600114204, 27 октября 2003 года

Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку

Административный совет:

Председатель: Юрий ФИЛИП,

Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК,

Зоя ТУЛБУРЕ, Надежда ФИЛИП.

Главный редактор:

Геннадий ТУДОРЯНУ

Тел.: /373 22/ 229-445

Заместитель главного редактора:

Лилия АЛКАЗЗ

Тел.: /373 22/ 220-513

Прием объявлений и отчетов:

ziarulcm@gmail.com

Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

Факс: /373 22/ 22-05-03

Адрес: ул. Василе Александри, 115.

(угол бул. Штефан чел Маре)

Расчетный счет: 22249111050,

c/c 1003600114204,

BC "Victoriabank", SA, fil.11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".

Статьи, помеченные знаком №, публикуются на правах рекламы.

Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "Edit Tipar" SRL

Молдова переведет трудовые книжки в электронный формат

Трудовые книжки, какими мы привыкли их видеть, могут исчезнуть в ближайшие годы. Их заменят современной электронной системой.

Министерство труда в сотрудничестве с Американской торгово-промышленной палатой и Германской экономической группой дало старт общественным консультациям о реформе системы учета трудовой деятельности.

В министерстве труда заверяют, что реформа неизбежна, так как трудовые книжки затратны и неэффективны.

«Мы хотим определить оптимальный вариант для создания электронного регистра. Есть опыт коллег из Румынии и других стран. Сейчас мы работаем над самым эффективным решением», – заявил замминистра труда, социальной защиты и семьи Юрий Кречуняк.

В Румынии разговоры о ликвидации трудовых книжек начались в 2004 году, однако выведены из обращения они были только с января 2011 года. Сегодня к электронному регистру работников имеют доступ территориальные инспекции труда и работодатели. При этом распечатанные копии трудовых договоров никуда не делись.

В Молдове о замене трудовых книжек начали говорить и того раньше – в 1998 году, а в 2007 году при министерстве юстиции была создана соответствующая рабочая группа. Но воз и ныне там.

ПЕРЕХОДНЫЙ ПЕРИОД ЗАТЯНЯТСЯ

Германская экономическая группа настаивает на том, чтобы электронная система была введена как можно скорее. Это позволит снизить административную нагрузку на предприятия и работников. Электронная система должна предоставлять доступ к данным в режиме онлайн, а работодатель – отправлять отчеты при заключении и расторжении трудовых контрактов. Таким образом, работники смогут проверять верность данных в системе.

Концепция трудовой книжки в нынешнем виде представляет собой затратную процедуру, неэффективную и устаревшую, особенно если учесть, что большинство ее первоначальных функций перешли другим инструментам. «Кроме сокращения роли этого документа, обязанность держать трудовые книжки ведет к значительному административному бремени, для работодателей и работников это расходы. В то же время трудовые книжки уязвимы перед фальсификацией и затрудняют обмен информацией между государственными органами. Они не выполняют основного требования современной системы учета труда работников, поэтому надо заменить их на более современную электронную и централизованную систему учета», – считает Иогр Радеке, эксперт германской экономической команды (GET Moldova).

Пока неясно, когда и как начнется реформа системы учета работников в Молдове, сейчас изучается альтернативный существующей системе проект, предложенный GET Moldova. Планируется, что она снизит административное бремя для предприятий и сотрудников, так как все данные будут доступны онлайн, работодателям надо будет делать два обязательных отчета – при приеме на работу и при увольнении сотрудника. Работникам будет разрешено проверять правильность отчетов.

Новая база данных должна использовать существующую информацию где

возможно и в идеале интегрироваться с нынешней базой данных НКСС (национальной кассы социального страхования). Представители GET Moldova допускают, что все необходимое для создания базы данных есть, нужны лишь обмен данными и изменения Трудового кодекса. «Например, кодекс должен определить, какие данные должен ввести работодатель и в какие сроки. Кроме того, надо установить переходный период, в течение которого новая система учета труда работников будет действовать параллельно со старыми трудовыми книжками. Разумно было бы перевести в цифровой формат информацию старых трудовых книжек. Этот процесс может занять несколько лет, он должен быть так организован и проведен, чтобы охватить как можно больше возможных владельцев трудовых книжек», – говорит эксперт Ульрике Бехманн.

Заместитель министра Юрий Кречуняк сообщил, что переходный период необходим для тестирования новой системы учета с началом ее функционирования. За этот период обе системы будут работать одновременно: работодатели будут представлять данные в электронной форме в новую систему, в то же время сохраняя бумажные трудовые книжки. Это порядок тестирования системы, и если вначале появятся проблемы, трудовые книжки можно и далее использовать. Если все будет работать хорошо, обязанность компаний вести трудовые книжки будет ликвидирована.

GET Moldova рекомендует, чтобы переходный период и тестирование длились около полугода. Эксперты также считают, что если правительство примет решение об оцифровке данных из трудовых книжек, Трудовой кодекс должен определить срок, за который будут собраны трудовые книжки в этих целях, что займет около трех лет с возможностью продления на два года. Это значит, что в течение трех лет трудовая инспекция должна собрать и оцифровать трудовые книжки, а НКСС должна проанализировать базы данных в сфере социального страхования путем добавления информации, извлеченной из соответствующих документов. После чего трудовые книжки будут возвращены работникам в течение полугода.

РАБОТОДАТЕЛЯМ КНИЖКИ НЕ НУЖНЫ

Для уменьшения административного бремени для всех заинтересованных сторон, система должна быть экономной, прозрачной и эффективной с точки зрения расходов. В то же время механизм ввода и извлечения данных должен быть упрощен.

«У работников должна быть возможность контролировать личные данные и принимать меры в разумные сроки,

если данные неверны или отсутствуют. Таким образом, лишнее будет исключено. Это значит, что только абсолютно необходимая информация будет собираться и храниться, чтобы не было расходления между разными электронными источниками данных. В нынешней системе ни один из этих аспектов не соблюдается», – считает Иогр Радеке.

Другое важное требование электронной системы учета труда работников заключается в безопасности данных и конфиденциальности. Эксперты говорят, что право доступа к данным должно быть внимательно и тщательно разработано, чтобы только определенным лицам и органам было дано право на получение информации. Например, работодатели могут только проверять и менять информацию о текущих отношениях с работниками.

Защита от мошенничества и злоупотребления – это третий принцип, который ляжет в основу системы. Электронный и централизованный регистр данных о трудоустройстве с правильно оформленными правами доступа упростит обмен информацией между властями и государственными учреждениями, намного увеличив возможности отслеживания разночтений между информацией и пресечения попыток мошенничества в короткие сроки. Более того, практика хранения нескольких экземпляров документов может быть исключена, тем более что сейчас никакой защиты не существует.

Согласно опросу, проведенному GET Moldova, большинство управляющих человеческими ресурсами частных компаний и государственных учреждений выступили за модернизацию системы учета труда работников и введение электронного регистра. По их мнению, это поможет эффективно проводить мониторинг индивидуальных отчислений в систему обязательного социального страхования и упростит процесс выдачи пенсий и пособий. Централизованная система поможет преодолеть проблемы в сфере работы с данными и вероятность мошенничества. В итоге модернизация станет важным шагом к сокращению уровня бюрократии и административных расходов на выдачу и обновление трудовых книжек.

Вместе с тем, респонденты отмечают возможные риски и проблемы при переходе к новой электронной системе учета. Некоторые обеспокоены безопасностью информации. Респонденты высказали тревогу в отношении их ограниченного доступа к электронному регистру, что затруднит работу, другие отмечают положительные аспекты трудовых книжек, в том числе подробную информацию об образовании и профессиональном опыте работника, подтвержденных печатью и подписью.

Лилия ПЛАТОН

Транспортные компании представляют предложения по поправкам в проект Кодекса об автотранспорте

Как сообщила пресс-служба министерства транспорта и дорожной инфраструктуры, соответствующая договоренность была достигнута в ходе организованного Союзом транспортников и дорожников специального заседания автотранспортников с участием руководства отраслевого ведомства страны.

На заседании обсуждались различные вопросы Стратегии развития транспортной отрасли Молдовы и нового Кодекса об автотранспорте. Также были затронуты вопросы, связанные с распределением дорожного фонда, экспедиторским сопровождением грузов, отсутствием фондов гарантирования и подтверждения финансовой состоятельности. Транспортные компании отметили завышенную стоимость авторизаций на транзит грузов через территорию Украины, высокие тарифы на таможенное оформление грузового транспорта, чрезмерно высокие сборы при срочной выдаче сертификатов о регистрации, указали на необходимость отмены лицензии для прицепов и т. д.

В ходе встречи министр транспорта Юрий Киричук попросил, чтобы транспортные организации представили конкретные предложения по обсуждаемым темам для их анализа и включения в проект поправок в Кодекс об автотранспорте при его рассмотрении во втором чтении.

С 20 октября по 16 ноября в Молдове пройдут «Дни регионального предпринимательства»

Как сообщил в ходе пресс-конференции министр экономики Молдовы Стефан Брид, кампания организована при содействии ODIMM и представляет собой ряд публичных мероприятий, которые пройдут в бизнес-инкубаторах в Сороках, Штефан Водэ, Леова, Резине, Сынджере, Ниспоренах, Дубоссарах, Чимишлии и Чадыр-Лунге.

В рамках кампании предприниматели, местные органы власти, примары, неправительственные организации, специалисты различных экономических отраслей при райсоветах обсудят проблемы и возможности предпринимательства. Стефан Брид сообщил, что при Минэкономики будет создана рабочая группа, которая займется анализом выявленных в ходе обсуждений барьеров и проблем, с которыми сталкиваются предприниматели Молдовы. Среди наиболее острых проблем министр отметил экономический кризис в регионе, доступ к кредитованию, а также нехватку информации о существующих финансовых инструментах и финансировании.

Глава ODIMM Юлия Ябанжи обратила внимание, что ежегодно в Молдове открываются порядка 4 тыс. предприятий, и 2-2,5 тыс. предприятий закрываются в основном из-за сложностей с выплатами кредитов. Также она сообщила, что на данный момент на территории 9 бизнес-инкубаторов зарегистрировано 155 резидентов (в 2009 г. было 17). Всего создано 629 рабочих мест, 50% из которых занимают женщины. Общий оборот всех резидентов бизнес-инкубаторов составляет около 34 млн леев.

В Яссском аэропорту открылся новый терминал

В Румынии надеются, что граждане РМ будут активно пользоваться Яссским аэропортом, где открылся новый терминал, а с 25 октября запускаются 5 новых лоу-кост рейсов

По сообщению румынских СМИ, в частности, новый терминал площадью 3,6 тыс. кв. м открылся в Яссском аэропорту в минувшую субботу. Инвестиции в проект составили 11 млн евро.

Новый терминал имеет 6 стоек регистрации и способен обслуживать 320 пассажиров в час. Руководство Яссского аэропорта заявило, что новый терминал будет полностью функциональным с 25 октября, когда будут запущены новые авиарейсы в Бухарест, Париж, Лондон, Рим и Мюнхен. Первые четыре рейса будет осуществлять лоу-кост авиакомпания Blue Air, а последний – компания Tagat, которая также с 9 декабря будет выполнять рейсы на Стамбул. Руководство Яссского аэропорта отметило, что если 3 года назад из него осуществлялся 1 международный рейс – в Вену, то сейчас речь идет уже о 14 рейсах.

Планируется, что по итогам этого года пассажиропоток в Яссском аэропорту достигнет 350 тыс. человек, а в 2016 г. превысит 500 тыс.

InfoMarket

Госдолг страны составит в конце года 26% от ВВП

К концу 2015 года доля государственного долга составит 31,3% от ВВП республики, а сальдо госзадолженности сократится на 0,6 процентного пункта.

Такие данные министерство финансов представило в пояснительной записке к проекту корректировки государственного бюджета на текущий год.

В структуре государственного долга доля внешнего госдолга достигнет 81,4%, а внутреннего – 18,6%.

В номинальном выражении внутренняя госзадолженность достигнет к концу года 6 миллиардов 982,2 миллиона леев, а его доля в ВВП страны составит 5,8%.

Сокращение сальдо внутреннего госдолга на 600 миллионов леев, по сравнению с первоначально запланированным показателем, обусловлено уменьшением эмиссии государственных ценных бумаг на первичном рынке.

Ожидается, что внешний госдолг к концу года достигнет 1 миллиарда 488 миллионов долларов США. Его доля в ВВП страны составит 25,8%.

Увеличение сальдо внешнего госдолга Молдовы на 15,96 миллиона долларов, по сравнению с запланированными показателями, обусловлено ростом притока внешних займов и колебаниями обменного курса.

Данные министерства финансов указывают, что по состоянию на 30 сентября 2015 года сальдо государственного долга было образовано из 1 334,0 млн долларов США внешнего государственного долга и 6 714,2 млн леев внутреннего государственного долга. Согласно данным о прогнозируемом ВВП на 2015 г., доля госдолга в ВВП по состоянию на 30 сентября 2015 года составила 28,0%, увеличившись, по сравнению с положением на конец 2014 года, на 3,4 п.п.

За первые 9 месяцев 2015 года на обслуживание государственного долга из государственного бюджета была выделено 659,7 млн леев, из которых на внешний госдолг было выделено 177,7 млн леев (26,9%), на обслуживание внутреннего долга – 482,0 млн леев (73,1%).

По сравнению с аналогичным периодом 2014 года, сумма на обслуживание государственного долга возросла на 240,4 млн леев или на 57,3 процента по состоянию на 30 сентября 2015 года, за счет увеличения обслуживания внутреннего государственного долга.

Согласно данным по состоянию на 30 сентября 2015 года, сальдо внешнего государственного долга составило 1 334,0 млн долларов США, то есть, по сравнению с положением на 1 января 2015 года, увеличилось на 27,8 млн долларов США или на 2,1%. Увеличение сальдо внешнего государственного долга обусловлено положительной суммой чистого внешнего финансирования в размере 73,3 млн долларов США, что превысило отрицательное значение колебания курса доллара США по отношению к другим валютам (-45,4 млн долларов США).

На обслуживание внешнего государственного долга в течение первых девяти месяцев 2015 года

было направлено 757,5 млн леев, на 17,2 млн леев или на 2,3% больше, по сравнению с аналогичным периодом прошлого года. Расходы на обслуживание внешнего государственного долга за девять месяцев 2015 года составили 177,7 млн леев, а расходы на выплату основной суммы – 579,8 млн леев.

Средневзвешенная процентная ставка по реализованным ГЦБ за 9 месяцев 2015 года составила 17,70%, увеличившись, по сравнению с аналогичным периодом прошлого года, на 11,3 п.п. Средневзвешенная процентная ставка по реализованным ГЦБ в сентябре 2015 года составила 23,51%, на 2,4 п.п. больше, по сравнению с августом 2015 года. Совокупные расходы по данной группе предусматривают сокращение на 196,0 млн леев, что обусловлено следующими факторами: сокращение на 127,0 млн леев средств, предназначенных на обслуживание внешнего государственного долга, учитывая колебания валютного курса доллара США по отношению к другим валютам, а также платежные требования внешних кредиторов до конца 2015 года и уменьшение расходов на обслуживание внутреннего государственного долга на 69,0 млн леев в результате уменьшения эмиссий ГЦБ на первичном рынке.

Moody's отмечает также, что кризис в банковской сфере угрожает кредитованию правительства, долг вырастет на 16% и составит 41% от ВВП.

Налоговая позиция Республики Молдова пока относительно прочная. Доля публичного долга в ВВП составила 24,8%.

Рейтинговое агентство утверждает, что подписание соглашения с МВФ разморозит внешнее финансирование для бюджетной поддержки, решит проблемы в банковской системе и повысит прозрачность НБМ.

И МВФ в недавнем отчете по стране обращает внимание правительства Молдовы на увеличение долга частного сектора Республики Молдова. Прогнозы МВФ говорят, что в 2015 году публичный долг страны возрастет более чем на 52%, что станет самым крупным ростом в Центральной, Восточной и Юго-Восточной Европе – он составит около 48% от Внутреннего валового продукта в результате кредита на 15 миллиардов леев, выданного трем проблемным банкам. Все эти банки были ограблены на сумму 1 миллиард долларов США.

По оценкам МВФ, в 2015 году, впервые в истории страны, совокупный внешний долг Молдовы сравняется с объемом ВВП, в то время как в 2014 году он составил около 78% от ВВП.

Имея перед собой такие долги, правительство Молдовы должно ускорить внедрение мер по решению проблемы невозвратных кредитов, ослабить рынок труда и улучшить деловую среду, чтобы избежать серьезной деградации экономики, полагают эксперты МВФ.

МВФ также рекомендует Кишиневу сосредоточить усилия на поддержке внутреннего спроса и завершении процесса восстановления баланса в частном секторе.

Виктор УРСУ

Молдова заняла 25 место среди 117 стран мира в рейтинге «Глобальный индекс голода 2015»

Согласно исследованию, проведенному Международным институтом исследования продовольственной политики (IFPRI), гуманитарной организацией Welthungerhilfe и концерном Worldwide, Молдова улучшила свои показатели с 15,7 балла в 2005 г. до 9,1 в 2015 г.

Индекс ранжирует страны по 100-балльной шкале, где 0 означает лучший результат (без голода), а 100 является худшим. Значения меньше 5,0 отражают низкий голод, значения между 5,0 и 9,9 – умеренный голод, значения между 10,0 и 19,9 указывают на серьезную проблему, значения между 20,0 и 29,9 вызывают тревогу, а значения 30,0 или выше крайне тревожны. Согласно рейтингу, по сравнению с показателями 2004-2006 гг. в Молдове улучшилась ситуация по всем четырем рассматриваемым показателям.

В частности, в 2015 г. доля недоедающего населения в общей численности населения страны составила 12,2% против 18,4% в 2004-2006 гг.; доля детей, отстающих в развитии первые 5 лет, составила 6,4% против 11,3% в 2004-2006 гг.; смертность детей в возрасте до 5-ти лет составляет 1,5% против 2,2% в 2004-2006 гг.; доля детей (младше 5 лет) с дефицитом веса составляет 1,9% в 2015 г. против 5,8% в 2004-2006 гг.

Согласно «Глобальному индексу голода 2015», в 52 странах мира отмечается высокий уровень голода. Самая серьезная ситуация в Южной Азии и в африканских странах на юге пустыни Сахары. В первую десятку стран с наиболее успешными показателями по снижению уровня голода среди населения вошли: Украина, Азербайджан, Босния и Герцеговина, Бразилия, Хорватия, Кыргызстан, Латвия, Монголия, Перу и Венесуэла.

В Кишиневе прошли общественные консультации по вопросам модернизации механизма учета труда сотрудников

Мероприятие прошло по инициативе Минтруда Молдовы и при сотрудничестве GET Moldova (Немецкая экономическая команда) и Американской торговой палаты в Молдове (AmCham Moldova).

В общественных консультациях приняли участие представители Инспекции труда, Национальной кассы соцстрахования, AmCham Moldova, деловых ассоциаций (FIA, EBA, CCI), Национальной конфедерации патронатов, правительственные структуры и др. В рамках мероприятия участники обсудили разработанный GET Moldova по запросу министерства труда и социальной защиты отчет на тему «Модернизация механизма учета труда сотрудников в Молдове». Отчет представляет концепт учета трудовой деятельности работников, основанный на методах замещения трудовой книжки на современную систему учета трудовой деятельности. В рамках консультаций участники обсудили оценку требований, касающихся трудовой деятельности сотрудников, а также, рекомендации по модернизации механизма регистрации и учета труда сотрудников.

Исполнительный директор AmCham Moldova Мила Мэлайрэу (Mila Mälairäu) отметила, что нынешний концепт трудовой книжки представляет собой дорогостоящий, неэффективный и устаревший процесс. «Мы приветствуем инициативу Минтруда по модернизации учета труда, само собой разумеется, что мы всегда будем поддерживать инициативы, благотворно влияющие на граждан и бизнес Молдовы», – подчеркнула Мила Мэлайрэу.

Профессиональные школы будут готовить специалистов в области энергии из биомассы

Как сообщили в Агентстве по энергоеффективности, новые учебные курсы в профшколах посвящены сектору энергии из биомассы ввиду нехватки такого рода специалистов в энергетическом секторе.

Отмечается, что инициатива принадлежит проекту «Энергия и биомасса». Проект финансирует ЕС и реализует Программа развития ООН (ПРООН) в Молдове. Открытие таких курсов направлено на поддержку усилий властей по созданию национальной системы подготовки квалифицированных рабочих в отрасли. Соответствующий Меморандум о партнерстве в развитии сферы профессионально-технического образования подписан министерством просвещения Молдовы и ПРООН.

Учащиеся получат прямой доступ к изучаемым технологиям, в школах будут установлены различного типа котлы для биомассы, а территория засажена энергетическими ивами и акациями, закупки сделаны из европейского финансирования Проекта энергии и биомассы. Бюджет проекта не уточняется.

InfoMarket